MARIANA GURZA

DESTINE UMBRITE

ETITURA ATTICEA, TIMIŞOARA
DIRECTOR: Vlad Gurza

Coperta: **Ioana Gurza**
Tehnoredactare: **Rodica Nicolae**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

GURZA, MARIANA
Destine umbrite / Mariana Gurza. – Timişoara : Atticea, 2008
ISBN 978-973-88091-3-0

821.135.1-32

©Mariana Gurza
© Editura Atticea, 2008

MARIANA GURZA

DESTINE UMBRITE

EDITURA ATTICEA
Timişoara, 2008

Cu drag, *această carte–mărturie*,
familiei mele de azi şi de mâine…

PREFAȚĂ

După o febrilă şarjă poeticească (rodind editorial în câteva titluri) şi un răgaz prielnic, trebuitor chiar unor fireşti acumulări, MARIANA GURZA „recidivează"; vizitată, din nou, de „gânduri nocturne" ne propune, aşadar, un alt volum, adunând un buchet de tablete, şi ele inevitabil amprentate de fiorul liric. Fiindcă sub titlul *Destine umbrite* noul op se vrea o *carte de neuitare*, aparţinând unui suflet fremătător şi suferitor, o carte-mărturie, reverberând cu patos o trăire sinceră, o devoratoare iubire pentru neam şi glie. Fie că discută despre *Spiritul locului* sau despre *România tainică*, fie că portretizează admirabile *Feţe duhovniceşti* sau reconstituie *Sărbători în clepsidră* (cum sunt botezate cele patru secţiuni ale cărţii), autoarea – o insomniacă vizitată de întrebări – se împotriveşte, spuneam, uitării. Veghează ca memoria naţiei să nu fie ameninţată de eclipse amnezice. Pricină pentru care creionează portretele unor figuri luminoase, prigonite de Istorie, adevăraţi păstori ai neamului, culegând cuvinte de folos şi luminându-ne calea cu puterea rugăciunii. Şi părintele Ţârovan şi preotul Adrian Făgeţeanu şi preotul poet Megheleş ca să nu mai vorbim de patriarhul Teoctist (smulgându-i, la despărţire, gânduri cernite), de Antonie Plămădeală, Nestor Vornicescu, Gh. Calciu Dumitreasa, dar şi Ciprian Zaharia ori Milivoi Stoin intră, scrie apăsat d-na Gurza, în şirul învăţătorilor neamului. Sau întâlnirile cu Arsenie Papacioc, cu Iustin Pârvu ilustrând rodnicia pildei, aspiraţia spre celest şi pacea sacră, puterea credinţei şi armonia fiinţei. Sunt cuvinte de învăţătură preţuind clipa şi veghind trecerea, inevitabila „mare plecare", izvodind însă lucrarea, şirul faptelor spre binele neamului.

Evident, în galeria personalităţilor care îi confiscă interesul nu putea lipsi unchiul Vasile Plăvan. Cel venit din Cupca, un idealist incurabil, om blând şi iertător (cum l-au văzut contemporanii) a fost avocat şi ziarist, moşind *Sindicatul ziariştilor din Bucovina*. Ale sale *Boabe de lacrimi* vădesc, deopotrivă, soarta provinciei (ruptă din trupul Ţării) dar şi dezrădăcinarea autorului, rămas „un suflet nepătat". Ca gest pios, doamna Gurza alătură propriilor texte şi pagini recuperate, vorbind pilduitor despre strădaniile înaintaşului. Şi tot aici aşează meritate cuvinte de laudă la adresa inimosului inginer Petru Ciobanu, dispărut şi el, semnatarul unei monografii închinată satului natal (Cupca), un veritabil „ambasador bucovinean", răsfoind pentru noi paginile dureroase ale încercărilor vieţii, înstrăinându-ne.

În fine, putem citi cartea d-nei Gurza şi ca un jurnal de vacanţă. Am în vedere, desigur, secţiunea care vorbeşte despre *România tainică*. Născută în Caraş, autoarea simte chemarea unor locuri mirifice, sacre, călătoreşte „cu ţara în suflet", se regenerează poposind la Sucevița, la Sarmisegetuza ori pe Ceahlău, în Ţara Oraşului sau peste tot pe unde o poartă paşii, căutând cu credincioşie locurile de veci ale străbunilor (bunica Trandafira). În fond, chiar autosuspectându-se de conservatorism, autoarea cere imperativ *să învăţăm turismul*, vrea o Românie curată, deplânge amorţirea civică a societăţii. Şi, mâhnită, se întreabă pe bună dreptate: unde ne sunt intelectualii? Ce face elita?

Concluzia se desprinde fără mari eforturi ori speculaţii metafizice. În plin nomadism planetar (cum spun sociologii), confruntaţi cu păcatele unor elite infidele, ticăloşite, supuşi tăvălugului globalizării noi trebuie să redescoperim iubirea de glie. Să ne apărăm culturalicește cinstind naţiunea-pom, scrie Mariana Gurza, mare iubitoare a *locului*, ştiind prea bine că trecutul ne urmăreşte. Şi că alerta identitară nu e o invenţie. Suferind, desigur, când ţara e defăimată de neprieteni, când apetitul demolator face ravagii dovedind că nu ştim să ne preţuim valorile. O carte, aşadar, scrisă ca o urgenţă, revărsată din prea-plinul unei iubiri suferitoare, cu risipă de vorbe mari (să recunoaştem), fără economie de superlative. Dar o carte necesară, invitându-ne să nu uităm osuariul strămoşesc pe care ctitorim speratul *mai bine* al unui neam urgisit, dator să nu-şi uite rădăcinile. Scriind-o, Mariana Gurza a împlinit, la rându-i, o datorie de suflet.

ADRIAN DINU RACHIERU

I.
SPIRITUL LOCULUI

Motto:

„Pământul este baza de existență a nației. Națiunea stă ca un pom, cu rădăcinile ei înfipte în pământul țării. Nu există neam care să poată trăi fără pământ, după cum nu există pom care să trăiască atârnat în aer…

Ne-am născut din negura vremii pe acest pământ odată cu stejarii şi cu brazii! De ei suntem legați nu numai prin pâinea şi existența pe care ne-o dă muncindu-l din greu, dar şi prin toate oasele moşilor şi strămoşilor care dorm în țărâna lui! Toți părinții noştri sunt aici. Toate amintirile noastre, toată gloria noastră războinică, întrega noastră istorie, cu fapte bune şi rele, aici stă îngropată…

Moartea nu anulează şi nici măcar nu simplifică lucrurile şi faptele, vorbele sau gândurile noastre de aici de pe pământ, ci le complică, implicându-le în veşnicie…”

(*Părintele Iustin Pârvu şi bogăția unei vieți dăruită lui Hristos,* vol. 2, p. 130–131)

Mărturie…

Cine sunt, nu ştiu… O frunză în bătaia vântului, o ramură de alun, sau un nuc fraged crescut lângă cel bătrân….

Imaginea nucului din copilarie îl port cu mine, un nuc bătrân, cu multe ramificații ascunse ce duceau până în Bucovina…

Seva tainică, transmisă din generații, cred binecuvântată, o păstrăm în noi. Altfel cum s-ar explica dorul după acele locuri pline de istorie şi tradiție?

Avem un pământ bogat, bogat prin sfințenia celor care au fost, a celor care au rămas.

Şi dacii venerau nucul, un arbore magic, frumos, impunător, cu ramuri puternice şi un frunziş verde, sănătos. Considerat rege al tuturor pomilor fructiferi, denumit ştiințific de savantul Carl von Linné *Juglans regia* (*glans-nucă, regia-regesc*), în splendoarea sa este totuşi un arbore singuratic. Un *„zeu”* ce nu acceptă pe alții în jurul său, îşi iubeşte teritoriul… Umbra sa răcoreşte sufletele…. Vai de cel ce încearcă să-l schilodească, sau să-i schimbe locul… prin hățişul de frunze cheamă forțe nevăzute în ajutor…

Şi nucul nostru a fost rănit… nucul fără vârstă, nucul pierdut în negura vremurilor…

Fiecare sânge vărsat pentru binele Neamului Românesc a însemnat *„locul”*, ne-a legat şi pe noi cu o pecete nevăzută. Ne-a insuflat iubirea, iubirea de neam şi de glie.

De la Sfinții Părinți ce au viețuit în aceste locuri am primit *„marea taină”*. De la voievozii țării, putere, mândrie şi onoare. Pagini de istorie, de tradiție, un sanctuar al Neamului.

Am devenit dintrodată mai sensibili, mai vulnerabili în fața realității. Ne doare fiecare „copac” tăiat aiurea, ca şi cum alții ar vrea să rupă un pergament vechi… Şi mereu ne este dor… Dor de acele locuri sacre ce au făcut istorie… Dor de ai noştri…

În drumul meu, de la *Sarmisegetuza* şi pâna în locul lui *Ştefan cel Mare şi Sfânt,* însoțită de *Domnul Eminescu*, mereu urmărită de îngeri nevăzuți, m-am înfruptat din frumusețile acestui pământ încărcat de trăiri şi semnificații. Fiecare freamăt, fiecare murmur de izvor, deveniseră semne discrete de la natură spre mine, *„omul călător”*, în această viață unduioasă şi surprinzătoare.

Ciripitul păsărilor pentru mine era o *„doină”*, doina noastră ce aminteşte mereu de satul mamei, de fluierul de nai ce răsuna în toate văile, de râsul fecioarelor care dansau

desculțe în iarba udă de roua dimineții. Vai, dar ce plăcută era hora odată! Hora noastră țărănească! Feciori cu palmele bătătorite de coasă, uitau de greul zilei, şi mândri ca brazii, roteau fetele într-o seninătate azi de invidiat. Verdele naturii, apa din fântâni şi izvoare tămăduitoare, limbajul nedefinit al necuvântătoarelor, veneau spre ei şoptit, întărind *„viul”*.

Există un mister al cerului. Un dans al norilor. Un limbaj discret fără cuvânt între mine şi restul lumii încremenite în taină. O legatură sfântă pornind de la rădăcină la cer, de la străbuni spre mine, de la acel loc mirific al părinților mei spre sufletul meu fremătător.

Mă mistuie un dor…Un dor *„de loc”*, de oameni, cer şi pământ, cu fața doar spre Dumnezeu.

Destine diferite, venite parcă să ne amintească că suntem datori de a fi *„străjeri”*, noi cei *iubitori ai locului*, ai *Neamului Românesc*.

„Neamurile au un destin ascuns în Dumnezeu. Când îşi urmează destinul, au apărarea lui Dumnezeu. Când şi-l trădează, să se gătească de pedeapsă!”
(Părintele Arsenie BOCA)

„Natura îmbracă a doua oară haina de toamnă de când se aude dialectica macabră a tunurilor. Această dialectică nu se resimte de oboseală, vocea ei se menține la aceeaşi înălțime, căci puterea nu îi sub formă de muniţiuni fabricate de ştiința omenească — o înviorează, ba îi ridică timbrul din ce în ce mai tare, mai obsedant. *Naţiunile care clipă de clipă, încet, dar continuu, şi-au întrupat geniul, energia în monumente de artă, în invenţiuni de tot soiul spre folosul omenirii, în poezie, în pictură, în arhitectură, se întrec acum să distrugă, parcă ar fi cuprinse de nebunie, produsele efecturilor din timp de pace. Vremile acestea, cari ni-i dat să le trăim, sunt cele mai lugubre, cum ne arată răbojul istoriei. Sufletul plin de milă şi bunătate, iubitor de adevăr şi dreptate este exterminat. Se pare că revine pe pământ era dinainte de arătarea creştinismului...*”

(fragment din *Boabe de lacrimi*, Vasile Plăvan, oct. 1915)

Boabe de lacrimi

Scriu despre *un om* cât o… Epocă Istorică. *Un om* cât sufletul neamului meu. O epocă în care se prelungeşte viaţa mea, un şir lung de mătănii… Undeva, înapoi, ca o verigă dintr-un lanţ care merge în adâncul unei fântâni.

Vasile Plăvan s-a născut la 24 noiembrie 1889, în comuna Cupca, judeţul Storojineţ, într-o familie de ţărani înstăriţi. Avocat, gazetar şi publicist a fost un entuziast şi un idealist de o aristocratică noblețe sufletească, de distincţie morală, de bunătate şi necuprinsă omenie.

Un tânăr ager, de o statură potrivită, cu alură nobilă, având ochii calzi, migdalaţi. O mustăcioară elegantă, care îi sporea farmecul.

„*Blând cu cei netrebnici, conciliant cu cei răi şi ignobili, blajin faţă de toţi hulitorii şi certătorii de profesie şi iertător faţă de toţi cari l-au nedreptăţit sau persecutat şi l-au jignit, Vasile Plăvan a fost întrega lui viaţă un îmblinzit fanatic al idealului şi în acelaşi timp o nefericită victimă a credinţei lui sufleteşti că oamenii sînt mai buni decât se învederează în josnicia lor de toate zilele.*"

(Ziarul „Suceava", nr. 20, din 27 ian. 1939, din Cernăuţi)

La 49 da ani s-a stins, lăsând în urma o luminoasă pilda de virtute, un nume de o rară puritate şi un exemplu de adevărat românism.

În cartea sa ***Boabe de lacrimi***, include cele mai frumoase articole din ziar caracteristice prin căldura şi sinceritatea stilului.

Vasile Plăvan a iubit mult ţăranul român. Nu a uitat niciodată de unde plecase. Nu şi-a uitat imaşul şi toloaca. A ştiut să fie prezent, printre ţărani, printre elitele vremii, la fiecare eveniment.

A publicat *Cele dintâi împroprietăriri în Bucovina* — Sf. Ilie, Rarancea, Calafindeşti, Prisăcăreni. (Calendarul „Glasul Bucovinei" pe anul 1923, Cernăuţi, p. 59–69)

A scris despre împroprietăririle din Bucovina, Mihova, Gura Humorului, Crasna, Rădăuţi, Berhomet, Selectiu. (Calen-darul „Glasul Bucovinei" pe anul 1924, Cernăuţi, p. 41–49).

Vasile Plăvan a fost preocupat de a doua reformă agrară în Bucovina, de „Şcoalele de meserii şi de negoţ" (Calendarul „Glasul Bucovinei" pe anul 1925, Cernăuţi, p. 138–140)

S-a vorbit mult depre dezrădăcinare, despre suferinţă şi lacrimile tăcute ale celor ce şi-au lăsat în urmă vatra strămoşească, căutând în zadar „*mlădiţe de săcară"*.

Nu putem uita, nu avem voie să ne uităm rădăcinile. Trecutul revine, ne urmăreşte, ne aminteşte de cei care şi-au lăsat „cuvântul” din dragoste pentru neam, în lupta pentru păstrarea identităţii noastre româneşti.

Cei dezrădăcinaţi, au găsit doar boabe, *„boabe de lacrimi”*, răzleţite într-o lume, poate rău întocmită de noi, de sisteme bolnave, de mentalităţi otrăvite.

Aşa a rămas şi *Bucovina*, *„o lacrimă”* a neamului românesc, *„o lacrimă”* pe care o ţin strâns în pumnu-mi de copil, ca să-i simt mângâiera. *„Ţara Fagilor”*, locul mirific al cărturarilor, al frumuseţii pure, a creştinismului înălţător.

Iată de ce am considerat că este bine să conturez imaginea omului Vasile Plăvan, prin texte vechi, completându-i portretul.

«În cursul celor 13 ani de muncă în redacţia ziarului „Glasul Bucovinei” am stăruit pentru întărirea elementului de baştină aici în Bucovina, pe temeiul credinţei străbune în Dumnezeu, în cinste, corectitudine şi mai ales în jertfă neprecupeţită pentru interesele superioare ale Statului. M-am încredinţat că meşteşugul scisului zilnic mistuieşte puterile omului mai mult decât alte îndeletniciri» — aşa se destăinuia în anul 1936, odată cu apariţia volumului său. (Vasile Plăvan, *Boabe de lacrimi*)

Citind cele scrise de unchiul meu Vasile Plăvan, după atâţia ani, am ajuns să cred, că acele „bobiţe”, acel plâns, mi-a urmărit existenţa mea, a părinţilor mei.

Dacă Vasile Plăvan îşi găsea „săcara” înverzită, destinul familiei ar fi fost altul.

Şi noi cei pribegi, am fost ca „nucul cel fraged” scos din rădăcină.

Istoria ne-a aruncat, ca pe nişte străini, devenind venetici în ţara noastră.

„*Dar când scoţi din rădăcini nucul fraged şi-l muţi în alt loc, la început el îşi păstrează în sălaşul său proaspăt verdeaţa sănătoasă a vieţii. Gospodarul care se razimă pe această spoială de gând şi nu grijeşte la vreme de pomul cu rădăcinile însângerate, bagă de seamă după un timp cum frunzele nucului se lasă în jos triste, îngălbenesc şi apoi cad la pământ. Cu mâhnire vede că tulpina nucului închirceşte şi prinde a se usca, se încredinţează că pomul nu s-a prins, rădăcinile bolnave şi necăutate la timp neavând puterea de a suge din mana pământului binecuvântarea vieţii.”* Scria Vasile Plăvan.

Asemenea nucului fraged mutat, mulţi nu şi-au putut găsi locul. Am rămas mereu în căutarea „sevei pământului strămoşesc”. Soarta sau voia Domnului?

O restituire târzie (Vasile Plăvan)
(I)

«Fiu de țăran din Cupca, şcoala primară (4 clase) în sat iar cursul secundar la Liceul nr. 3 de stat din Cernăuți. După terminarea liceului studiază dreptul la Universitatea din Cernăuți.

Orfan de mamă de mic copil a suferit mult în viață. Căldura şi dragostea de mamă n-a simțit-o niciodată fiindcă n-a cunoscut-o şi din această cauză, poate lucrarea sa *Boabe de lacrimi* are ceva din sufletul lui trist.

Într-o limbă neaoş moldovenească şi într-un stil clar şi concis, autorul acestor „boabe de lacrimi" le-a adunat „câteva fire culese pe… unde au putut răsări în urma muncii…" de ziarist şi redactor, într-o carte format de buzunar, redându-se unele scene din vremurile de bejenie ale ultimului război, a vieții româneşti din Bucovina din timpul stăpânirii străine şi din zilele noastre.

În *Boabe de lacrimi* ni se înfățişează un copil de la țară care, trimis la şcoala din oraş, aici însă e luat în râs de ceilalți conşcolari din pricină că nu este de aceeaşi origine cu ei, care sunt favorizați de împărăție. Acest copil mersese în scurt timp pe mormântul mamei sale şi este aflat de paznicul cimitirului. Oricât de simplu s-ar părea conținutul, autorul însă află cuvinte ca să ne înduioşeze şi să ne arate marea nostalgie după locurile copilăriei.

Schimbarea mediului a celui ce trăieşte la țară, de multe ori are urmări ce se întipăresc adânc în suflet. Pe lângă aceasta, ni se arată şi încolțirea prea timpurie a preocupării viitorului.

Preludiul marilor prefaceri ce aveau să se înfăptuiască după marele măcel, n-a lăsat nepăsători pe bunii români care şi-au spus cuvântul prin glasul lui Delavrancea, Take Ionescu, Grigore Filipescu şi alții, cerând intrarea în acțiune alături de Împătrita Înțelegere.

Autorul povestindu-ne astfel în *Per aspera!* Toată zarva ce se făcea în acel timp de neutralitate, a prins icoana fidelă a vâltorii vieții în asemenea împrejurări şi sub formă de memoriu sînt schițate evenimentele din timpul războiului.

Țăranul român descris în *Două lumi* este potrivnic învățăturilor şi nu crede pe cei care i-ar spune astfel de lucruri.

Foarte evocativ ne sunt descrise monumentele istorice de la *Valea Moldoviței* pe unele dintre ele le află distruse de vreme şi de aceea pune multă jale în slovă, dar, „clopotele sună prelung destrămându-se printre munți, trezind singurătățile din somn. Pe valea Ciumârnei un țăran cu țapina pe umăr îşi ridică pălăria şi-şi face cruce".

Dionisie Mitrofanovici ne apare ca un adevărat luminător al poporului îndemnându-şi sătenii să-şi trimită copiii la şcoală şi la instituții mai înalte căci în felul acesta se poate ridica neamul. Şcolarii aflau totdeauna un sfat şi un Tudeum de la acest dascăl al adevărului.

În casa lui Dionisie Mitrofanovici de la Cupca se discutau acele probleme ce aveau să însuflețească pe luptătorii de mai târziu pentru înfăptuirea idealului național.

„Ciocanul vremii” a nimicit însă casa aceasta şi uitarea îşi aşterne caviltioul peste locul acela.

Cu ocazia împlinirii a un sfert de veac de când primii elevi români de la Liceul 3 de stat din Cernăuți au dat bacalaureatul, un grup dintre ei au hotărât să sărbătorească acest fapt. Evenimentul a fost înălțător pentru cei prezenți, evocându-se scene din vremea de liceu care nu se mai reîntoarce şi care, de aceea te învăluieşte în mantia melancoliei…

„După un sfert de veac…” noi nu mai suntem aceiaşi băieți cu harțaguri sprințare ci doar gătiți cu fire argintii pe la tâmple”.

„A murit arcaşul”… cine nu l-a cunoscut pe Dumitru Străchinaru. Icoana fidelă a lui ne apare clar — tânărul acesta modest, neatins de porniri şi dorințe meschine, mai mult tăcut, dar dârz în statornicia ideii sale, a lucrat neîntrerupt ziua şi noaptea, vara şi iarna la reînvierea şi organizarea arcaşilor din Bucovina. A trecut însă ca un vis frumos.

Cartea aceasta merită să fie citită, întrucât ne redă multe scene din viața românească bucovineană.

Limba de o frumusețe rară şi stilul curat ne face să vedem din cititul primelor fraze, că avem de-a face cu un om care mânuieşte cu îndemânare pana.»

Semnează G. N.
„Glasul Bucovinei”, nr. 4949 din 21.11.1936

„Avocatul şi ziaristul Vasile Plăvan, întoarce lutului ce a fost a lutului, — iar veacului celui fără sfârşit un suflet nepătat. Dumnezeu Atotputernicul deie odihnă de rai acestui om care n-a avut parte decât de suferință în blânda-i trecere prin văile de resemnare ale vieții”.

(„Glasul Bucovinei”, nr. 5535
din 26 ian. 1939)

„La mormântul unui camarad (Vasile Plăvan)”
(II)

«Luni 23 ianuarie anul acesta a murit unul din cei mai cinstiți şi mai iubiți ziarişti bucovineni: VASILE PLĂVAN. După o suferință grea şi neiertătoare, dar înfruntată cu liniştea unui adevărat creştin, avocatul şi ziaristul Vasile Plăvan, întoarce lutului ce a fost a lutului, — iar veacului celui fără sfârşit un suflet nepătat. Dumnezeu Atotputernicul deie odihnă de rai acestui om care n-a avut parte decât de suferință în blânda-i trecere prin văile de resemnare ale vieții.

Cine l-a cunoscut personal şi cine, mai ales, a colaborat cu el, nu-i va putea uita niciodată desinteresarea şi râvna pe care le punea în toate serviciile făcute societății şi Presei româneşti din Bucovina.

Anii de muncă prestată, zi de zi, în coloanele acestui Glas al Bucovinei, — ani grei ca povara unui munte pe sub care trebuie să răzbați cu condeiul muiat nu atât în cerneală, cât mai ales în suflet şi în sânge, sunt cea mai frumoasă moştenire pe care redactorul-şef Vasile Plăvan o lasă presei noastre provinciale.

Iar cinstea de care a dat întotdeauna dovadă, ca gazetar, ca avocat şi ca om, — cinste izvorâtă din adâncul sufletului său nobil şi neînduplecat în fața obicinuitelor compromisuri, poate servi şi astăzi drept pildă tuturor câți, schimbându-şi, după bătaia vântului cugetele şi simțirile, uită că bunul cel mai de preț al ziaristului este caracterul.

La 49 de ani, când alții culeg rodul trudnicelor veri şi primăveri, Vasile Plăvan moare cu zâmbetul celei mai senine resemnări pe buze. A debutat ca un oştean; fără a-i cere nimănui nimic pentru scutul şi spada purtate, cu destoinicie şi tăcere, prin zgomotul multelor lupte. Aşa i-a fost destinul. Dar Medalia Regelui Ferdinand I, cu spade pe panglică, Crucea Comemorativă de război şi Coroana României, pe care le-a binemeritat ca voluntar bucovinean în armata dezrobitoare a Neamului, îi vor fi destula recomandație pe calea cu vămi de negură şi uitare ce-l despart de noi, dar nu-l mai pot despărți de poienele line unde odihnesc sufletele eroilor.

Vasile Plăvan lasă în urmă numai regrete. Duioşiei nemângâiate a *Boabelor de lacrimi* pe care le scria, simplu şi sincer, în amintirea altor prieteni, dispăruți şi ei, i se adaugă, acum, lacrimile noastre. Trişti ne sunt paşii în urma sicriului care închide o inimă de aur şi mut ne e plânsul în fața mormântului care ne desparte de cel mai drag camarad.»

(„Glasul Bucovinei”, nr. 5535 din 26 ian. 1939)

„Idealistul Vasile Plăvan”
(III)

«Voluntarul de război, însăilătorul unei duioase linii, publicistul, ziaristul şi avocatul român bucovinean.

Fiu de sătean al plaiurilor Bucovinei, originar din comuna Cupca jud. Storojineț, de unde au pornit, mânate de un imbold înalt spre spiritualitate şi desăvârşire pe calea cărturăriei şi a învățăturii, atâtea destoinice elemente de cultură şi civilizație ce s-au afirmat cu o nedesmințită vrednicie în timpul activităților sociale, Vasile Plăvan.

Blând cu cei netrebnici, conciliant cu cei răi şi ignobili, blajin față de toți hulitorii şi certătorii de profesie şi iertător față de toți cari l-au nedreptățit sau persecutat şi l-au jignit, Vasile Plăvan a fost întrega lui viață un îmblinzit fanatic al idealului şi în acelaşi timp o nefericită victimă a credinței lui sufleteşti că oamenii sînt mai buni decât se învederează în josnicia lor de toate zilele.

În jurnalistica bucovineană căreia el i-a închinat nu numai cel mai curat prinos de muncă şi de prestațiune, dar însăşi întrega energie a anilor tinereții sale, noblețea de caracter a lui Vasile Plăvan a suferit cea mai cumplită şi nemeritată decepție fiind răsplătit pentru munca şi jertfa lui mistuitoare cu cea mai reprobabilă ingratitudine.

Şi când valurile dezamăgite îi pustiau mai cumplit viața sufletească, când nemernicia omenească îi tulbura mai mult conştiința şi când eterna luptă pentru existență îi impunea eforturi şi sforțări din cele mai chinuitoare, singurul refugiu şi unicul razim moral Vasile Plăvan îl găsea în seninătatea idealurilor sale, pe care nici o forță oricât de mare şi nici o murdărie oricât de profundă nu o putea nici atinge şi nici altera.

Cu aceste rare însuşiri morale, colaborate de o judecată cumpănită şi fără patimă şi cuprinse în imperativul de cunoştiință al datoriei şi al onoarei, Vasile Plăvan a fost un om întreg în numeroasele ipostaze profesionale ale sbuciumatei sale vieți, epuizându-şi treptat resursele vigoarei, energiei şi a sănătății sale spre a fi doborât în cele din urmă de mistuitoarea suferință a trupului său, vlăguit de toată gama durerilor fizice şi sufleteşti.

…Un cărturar de o puritate cristalină şi un patriot adânc însuflețit de comandamentul sacrificiului absolut pe altarul intereselor Neamului. Ofițer, voluntar în războiul de întregire a Neamului, publicist şi ziarist, avocat şi funcționar şi în special om de ideal şi de onoare.

Ziarist de vocație, entuziast şi idealist de distincție morală, de bunătate şi necuprinsă omenie, Românul în a cărui suflet noțiunea de neam şi patrie concretizează o adevărată religie de viață, cetățeanul conştiincios, muncitor şi de o pilduitoare modestie.

Purtând un nețărmurit tezaur de bogăție sufletească în firea lui de o aristocratică noblețâ, sărac în bunuri materiale, lasă în urmă o luminoasă pârtie de virtute, un nume de o sfântă curățenie şi un exemplu de un adevărat românism, elegant şi constructiv.

Fondator al breslei şi sindicatul ziariştilor din Bucovina.»

(Ziarul „Suceava”, nr. 20, din 27 ian. 1939, din Cernăuți.)

Înmormântarea regretatului ziarist Vasile Plăvan
(IV)

«Eri după amiază, la ora 2,30 a avut loc trista ceremonie a înmormântării regretatului ziarist Vasile Plăvan, fost redactor şef al ziarului nostrum.

La locuința defunctului, din strada Xenopol Nr. 6, s-a oficiat un serviciu religios de către un sobor de preoți, alcătuit din păr. protoereu Eugen Iancovschi, păr. Prelici, păr. Goraş, păr. Brenzan şi păr. Lăzărescu. Răspunsurile au fost date de corul studenților teologi.

Mult regretatul defunct fiind decorat cu medalia „Regele Ferdinand cu spadă" pe panglică, onorurile au fost date de către un pluton din reg. 4 Pionieri.

La trista ceremonie a asistat un numeros public, aducând ultimul omagiu ce a fost ziaristul de talent şi omul de bine, Vasile Plăvan.

În rândurile numeroasei asistențe, alcătuită din membrii familiei, prieteni personali, ziarişti, magistrați, avocați etc. notăm pe d-nii: dr. Aurel Morariu, directorul ziarului „Glasul Bucovinei", V. Bolocan, chestorul poliției, maior Turtureanu, D. Popesu şi Hrincu, magistrați, Vasile Ungureanu, Octavian Scarlat, Zizi Jemna, Zeno Nerbaz, Radu Lucan Herbaz, Radu Lucan şi Pontiuc, avocați, prof. univ. Grămadă, prof. univ. Coroamă, prof. C. Loghin, Traian Chelariu, Em. Cososchi, Ionel Teodorescu, C. Cehar-Racoviță, Eugen Popovici, Ştefan Ioan, Buta Francisc, Haikas Maximilian, Traian Croitoru, Zenovia Ştefanovici, dr.Weinsstein, dr. Niederhoffer, Iulis Weber, Erast Carabăț, dr. Kasner şi Jean Goldberg, ziarişti, Traian Snijec, director tehnci la „Glasul Bucovinei", prof. Cărăuşu, păr. Bocancea Midrighi, avocat Dimitrof Butnar, director de serviciu la primăria municipiului, avocat Ropcean, Cojocaru, Ştefan Bidnei, căp. Rozmeteniuc, dir. Braha, dir. Silvestru Netea, dir. Noli Săveanu, Ştefaniu, Aurel Sabin, Axente-Oprişanu, notar Burac, avocat Ionel Negură etc… Apoi, o delegație a Societății voluntarilor români, cu Drapel, o delegație a meseriaşilor români etc.

Cortegiul funebru a pornit din strada Xenopol. În urma carului funebru urmau fiica şi îndurerata soție a regretatului defunct, bătrânul său tată, fratele, cumnații şi cumnatele, precum şi ceilalți membri ai familiei, după care s-a încolonat restul audienței.

Cortegiul a străbătut străzile universității, I. G. Duca, piața Unirii şi Regina Maria, până la Catedrală, unde s-a oficiat slujba prohodului.

De la Catedrală, cortegiul s-a format din nou, trecând prin fața „Glasului Bucovinei", unde întregul personal al redacției şi personalului tehnic au adus ultimul omagiu fostului lor colaborator. Apoi cortegiul a străbătut străzile până la cimitirul orăşenesc.

În faţa mormântului deschis, au vorbit păr. protoereu Iancovschi, în numele bisericii şi d-nii: dir. Silvestru Netea, în numele „Asociaţiei voluntarilor de război”, Eugen Popovici, în numele Sindicatului şi breslei ziariştilor bucovineni, dr. Traian Chelariu în numele redacţiei ziarului „Glasul Bucovinei”, A. Sabin, în numele Casei asigurărilor sociale, dr. Octavian Scalat, în numele Asociaţiei cooperatiste „Temelia” şi Ştefan Bidnei, în numele foştilor colegi de studii ai regretatului defunct.

Vorbitorii au omagiat rarele calităţi ale mult regretatului defunct, subliniind meritele pe care şi le-a câştigat pe timpul zbuciumatei sale vieţi.

Trista ceremonie a luat sfârşit la orele 18.»

(din caietul Ing. P. Ciobanu, după colecţia „Glasul Bucovinei” Nr. 5536 din 27 ianuarie 1939 de la Bibl. Acad. Bucureşti)

Puterea cuvântului

„La început a fost Cuvântul! Şi Cuvântul era la Dumnezeu! şi Dumnezeu era Cuvântul!”

De când mă ştiu, cuvântul a avut asupra mea o putere de vrajă…
M-a fermecat…

Puterea cuvântului din rugăciuni cred că este altfel decât a altor cuvinte.. Te înalță, te zidesc, îți îmbracă întreaga viață…Uneori, lovesc…

Pentru mine *Cuvântul este Iubire*, *Cuvântul este Dumnezeu.*

M-am născut într-o casă parohială, aproape de tot ce înseamnă credință şi românism. Descoperisem prin părinți şi preotul Ioan Țărovan, drumul spre acea lume a cuvintelor sfințite. Am învățat să beau din *apa vie* care venea spre mine, lină şi cristalină.

Dimineața, seara, un ritual de copil aplecat spre îngeraşul său, spre Tatăl Ceresc. Încă nu buchiseam cuvintele. Duminica în strana copiilor, urmăream preotul plină de curiozitate, încercând sa înțeleg „sfintele taine”, aşteptând să mă bine-cuvinteze cu privirea sa caldă. Era peste puterea mea de a înțelege… Dar sentimentul de bine, de înălțare îl simțeam vibrând. Aşteptam sfârşitul Sfintei Liturghi, ştiind că bunul preot, avea în buzunarul sutanei sale, anafură pentru mine.

Uitându-mă în timp, nu ştiu dacă ceva era mai bun, decât acea „prescură” primită în fiecare duminică.

Preotul Țărovan îmi adăpostise părinții în anii de prigoană. Nici nu ştiu cum au putut respira patru suflete, într-o încăpere mică, cât o magazie, aşezată în curtea casei parohiale. Dar, mie mi se părea mare, caldă, primitoare. Doar peste ani când am revăzut locul, mi-am pus întrebări…

Tenacitatea părinților mei, oameni harnici, care şi-au lăsat vatra strămoşească, încercând să uite calvarul persecuțiilor staliniste, prigoana şi suferința, s-au resemnat purtând o viață dorul Bucovinei înlăcrimate.

Ce cărți aş fi putut găsi pe singura noptieră pe care o aveam? O *Biblie* mare, veche, o singură carte…

Poate primele slove le-am învățat în acea biserică. Crescând, citeam „rugăciunea domnească”— *Tatăl Nostru* şi *Credeul* în locul cantorului, îngenunchiată în fața altarului, simțind cum mângăieri divine mă înalță cu ochii spre cer. Cu inima spre Dumnezeu, privind lacrimile enoriaşilor, simțeam că aplecara mea spre rugăciune se răsfrângea într-

un fel anume asupra celorlalți. Bunul preot, m-a luat de mână şi m-a dus la câteva biserici din jur, ştiind că din vocea mea, rugăciunea de copil are alte valențe…

Am rămas prieteni. Dacă odată eu primeam cărți pentru a citi, în perioada când a fost suferind, îl vizitam des, şi îi duceam cărți.

Cei pe care îi ajutase la nevoie, uitaseră de el. Când era în putere, avea povețe pentru toți, nu agrea gâlceava în parohia sa, şi nu refuza când era chemat să creştinească un copil sau să fie „părinte spiritual".

Plecând spre o altă dimensiune, ceva s-a rupt în sufletul meu… Nu-l voi uita niciodată… chiar dacă timpul s-a scurs, mă opresc uneori cu rugăciunea lângă locul unde se odihneşte. Jocul flăcării de la lumânare încearcă să-mi vorbească mistic despre o lume necunoscută… Părintele Țărovan şi-a găsit liniştea, şi parcă îmi zâmbeşte mulțumit, ştiind că îşi lăsase *„fiica duhovnicească"* în aceeaşi rugăciune înălțătoare…

Întâlnirea cu Părintele Adrian Făgețeanu, probabil, nu a fost întâmplătoare.

A fost o binecuvântare. Îl îndrăgisem din prima clipă, fără să ştiu atunci amănunte din viața sa.

Deşi mic de statură, era impozant prin felul de a fi. Te cucerea cu privirea albastră şi inteligentă, cu acel zâmbet cald, pletele albe îi dădeau o alură aparte. Îmbrăcat modest, dar mereu atent la înfățişarea sa. Privindu-l aveai impresia că eşti în fața unui voievod bucovinean, gata să te îndrume, să-ți dea sfatul cel bun pentru a deveni învingător. Dumnealui este un învingător, întărit în credință de loviturile primite în temnițele morții, întărit de dragostea pentru neam şi țară.

Ca şi multora ne aminteşte de Ion Creangă, prin pilde şi povestiri pline de farmec. Iubeşte mult copiii, verdele grădinii… Un „truditor" al credinței, modest, şi plin de energie când se pune problema păstrării identități naționale. Ochii îi sunt firavi, acum, nu mai vede ca altădată… Dar, prin ochii sufletului curat, vede întreaga lume… Am păstrat legătura mai bine de 30 de ani, prin scrisori, vizitându-l la mănăstiri.

Un bucovinean ca şi noi, prigonit de istorie. O mărturie despre românism şi credință ortodoxă.

Mă simt bine în prezența „păstorilor", probabil în fiecare am căutat omul copilăriei mele, flămândă după „cuvinte de folos", dorind noi puncte de reper.

Părinții mei, refugiați din Bucovina de Nord, nu prea povesteau despre trecut… Şi-au regăsit o parte din rude după zeci de ani.

Viața i-a risipit în toate colțurile de țară…

Imediat după revoluție, am simțit „nevoia de a sfida tăcerea şi uitarea", se născuse dorința de a-mi descoperi rădăcinile.

Cupca, satul amintirilor

Cupca, satul în care mama mea a văzut lumina zilei. Plin de frământare, de istorie, de tradiție şi religie ortodoxă.

Satul Cupca a fost atestat documentar pe timpul domnitorului Moldovei Alexandru cel Bun, prin uricul din 27 mai 1429 (6937) sat în Suceava.

În monografia istorică amplă scrisă de inimosul Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*, găsim multe mărturii din perioada 1429–1944. Ani de muncă, de cercetare a evenimentelor ce s-au derulat de-a lungul multor generații, în Bucovina.

Alexandru cel Bun făcuse o danie comandantului Ivan Cupcici, dându-i satul Cupca, ca o răsplată pentru serviciile prestate cu credință.

„*Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru Voievod, domn al Țării Moldovei, facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturora care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, pan Ivan Cupici, ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceea, noi, văzând dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat în țara noastră două sate numite Cupca, unde este casa lui, şi dincolo de Prut Neagăuți, şi de la Neagăuți, în sus pe Racovețe până la hotarul lui Grozea, ce va putea să îşi întemeieze. Toate acestea să-i fie de uric, cu tot venitul şi copiilor lui, şi nepoților lui, şi strănepoților lui şi răsstrănepoților lui şi întregului lui neam, neclintit niciodată, în veci.*

Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au fost folosite de veac.

Iar la această este credința domniei noastre, a mai spus Alexandru voievod şi credința iubitului fiu al domniei mele, Iliaş voievod, şi credința iubiților fii ai domniei mele, Ştețco şi Petru şi Alexandru, şi credinței tuturor copiilor noştri şi credința boierilor noştri: credința panului Mihai, credința panului Vâlcea şi a copiilor lui, credința panului Negrea, credința panului Giurgiu şi a copiilor lui, credința panului Iliaş şi a copiilor lui, credința panului Giurgiu al lui Jomotate şi a copiilor lui, credința panului Stan vistier, credința panului Opriş şi a copiilor lui, credința panului Domoncuş stolnic şi a copiilor lui, credința panului Negrilă ceaşnic, credința panului Costici postelnic şi credința tuturor boierilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noştri, sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească pentru că i-am dat pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise am poruncit slugii noastre credincioase Neagoe logofăt să scrie şi să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 6937, luna mai, 27."

(Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*, Editura Amadoros, Câmpulung Moldovenesc, 2004, p. 52–53)

Cercetările arheologice efectuate, descoperirea movilelor tumulare, extind mult în trecut înfiinţarea satului Cupca, aflându-se într-o zonă ce a fost locuită de costoboci, creatori ai culturii Lipiţa pe la mijlocul secolul I î.Cr. şi de dacii mari, purtătorii culturii Tumulilor carpatici.

Am încercat să intru în istoria veche a satului dintr-un sentiment de mândrie şi statornicie. Un sat ce rezistă de veacuri, deşi „dania" din credinţă, astăzi, nu mai este respectată.

M-aş opri la anul 1786, când Parohia Cupca a avut un prim preot Plăvan Petru, cu hramul „Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril". Un preot înstărit, cu dăruire şi devotament. A păstorit biserica până în anul 1807. Acesta a fost un străbunic care şi-a lăsat „mlădiţe" şi în prezent.

Străbunicul meu Gheorghe Plăvan, a avut mai mulţi copii. Din prima căsătorie Vasile Plăvan, avocat, jurnalist la „Glasul Bucovinei". Un iubitor de neam şi ţară, un intelectual ce a participat la Marea Unire din 1918.

Satul Cupca fusese implicat în drama românilor de la Fântâna Albă. Şirul nemulţumirior populaţiei s-a acumulat treptat şi a dus în final la declanşarea evenimentelelor din 1 aprilie 1941. Numărul total al cetăţenilor încolonaţi din Cupca, satul mamei mele (după Monografia scrisă de Petru Ciobanu) a fost estimat la 3.000–4.000 persoane. La plecarea din Cupca, cu brâuri tricolore de-a curmezişul pieptului („arceste"), strigau „Trăiască regele Mihai! Trăiască România!" S-au oprit în faţa bisericii din Suceveni, s-au luat din biserică trei cruci, pe una înfăşurând un steag alb pentru a arăta autorităţilor că este vorba de un marş paşnic. Înainte de plecare mulţimea a îngenunchiat şi cu voce tare un ţăran a rostit o rugăciune, repetată de toţi cei prezenţi.

„*Doamne, Dumnezeul nostru, Fiinţa Prea Înaltă, nefăcută, neînchipuită, fără de început şi fără de sfârşit. Tu ce ai zis şi ai făcut toată făptura şi dai viaţă zidirilor Tale, iar prin a cărei puteri se mişcă libere toate vietăţile de pe pământ şi le hrăneşti până în crăpăturile pietrelor; nu întoarce faţa Ta de la de la noi păcătoşii, ci ridică sabia mâniei Tale de peste noi şi ne mântuieşte, că Tu ne-ai zidit şi numai Tu ne poţi mântui. Ascultă Atotputernice lacrimile noastre şi ne ajută ca să scăpăm de stăpânirea care ne chinuieşte şi ne distruge biserica Ta. Nădejdea noastră este Tatăl, scăparea noastră este Fiul, acoperământul nostru este Sfântul Duh, Treime Sfântă, Mărire Ţie Amin.* (V. Ilica, 1999)

La Fântâna Albă, din familie, au plecat în eternitate, Plăvan Arcadie, Toader.

În toamna anului 1940 au fost arestaţi 10 tineri din satul Cupca, fiind denunţaţi de cineva, printre ei fiind un unchi, Nistor Plăvan şi bunicul meu Calistrat Irimescu pe linie maternă.

Au fost judecați cu ușile închise, fără martori și condamnați de către un complet de judecată militar la mulți ani de închisoare. Probabil la aceştia se referă Ilie Suceveanul în articolul său publicat în 1993 în „Zorile Bucovinei”.

Şi astăzi, după zeci de ani de atunci, unii au teamă să recunoască faptul că au participat la acest eveniment din cauza consecințelor negative pe care le-ar putea avea asupra urmaşilor. O parte au fost deportați în 13 iunie 1941 şi duşi în lagărul Uralului de nord, de care nu se mai ştie nimic.

După anul 1989, l-am descoperit în viață pe unchiul meu, Ştefan Irimescu, care mi-a povestit cum erau bătuți, ținuți cu picioarele în apă rece, nemâncați… şi aşa s-a dus bunicul, omorât şi schingiut. Doar unul singur a revenit din acel lot, Gheorghe Țibuleac.

Prigoana începuse… Rând pe rând cei implicați sau cei din familiile celor vizați au luat drumul pribegiei.

Aş fi putut să-mi cunosc străbunicul, Gheorghe Plăvan refugiat ultimul, şi stabilit în Dorohoi, dar nimeni nu ne spusese nimic…

Aflasem la Cernăuți despre destinul familiei. Amprenta suferințelor a rămas în mine ca o taină, ca o durere necunoscută. Mă simt legată de tot ce a fost şi nu pot renega trecutul părinților mei. Tata nu mai este… mama refuză să-şi amintească umilințele. Dar, copiii mei, nepoții, nu au voie să uite, ei trebuie să-şi cunoască „rădăcina”, să nu uite aceste pagini amare ale neamului.

Ştiți că amintirile dor?

Maria…

Gata! Nu mai vreau să plâng!

Privesc albumul îngălbenit de vreme şi mă ascund curioasă printre pagini. Am România Mare în ochi.

Am câmpul de in şi toloaca. Pe o prispă, un bătrân deapănă amintiri. Sunt curioasă. Vreau să aud tot ce-mi spune. Vântul îmi întoarce paginile.

Dintre pagini mă priveşte un preot, venit de la „descălecare", din Ardeal, un Plăvan. Da! El este cel ce a construit prima biserică în Cupca, un sat bucovinean. Bogat, cultivat, un om al munților, venit de a aduce binecuvântare. Generații s-au bucurat de prescura albă coaptă în cuptor.

Peste sat au început să se audă doinele. Şezătoarele în care tineri şi adulți se bucurau de frumusețea poveştilor spuse la gura sobei.

Deseori se infiripau iubiri. Unele permise, altele nu. Aşa s-a întamplat şi cu Domnicuța. Într-o seară frumoasă, privindu-l pe Calistrat s-a pierdut în ochii lui mari şi adânci…

S-au vazut odată, de două ori, până când tatăl, vigilent, i-a spus într-o zi: „Să nu te mai prind cu sărăntocul ăsta!"

Calistrat era cel mai frumos fecior din sat. Multe tinere îşi frângeau gâtul căutându-i privirea. Dar, şi lui îi era dragă Domnicuța. Frumoasă, blondă, hotărâtă. Pe ascuns şi-au făcut planuri. Îşi trimiteau răvaşe prin cei mici, savurând clipa când puteau fi doar ei doi.

Într-o zi tatăl prinsese de veste despre întâlnirile ascunse ale Domnicuței. Au încuiat-o în casă, la războiul de țesut. Fiecare fată ştia să toarcă fuiorul, să țese covoare înflorate, cum numai cei din Bucovina ştiu să împletească dorul.

Dar, într-o bună zi, Domnicuța, fugise. Desculță, prin câmpul de in, până la casa lui Calistrat. Aştepta un copil… Cei doi, şi-au jurat credință, şi au hotărât să lupte pentru iubirea lor, pentru ce avea să vie…

Mentalitatea vremii nu le era potrivnică. O ruşine se abătuse peste familia mândră, peste sat. Babele începuseră să şoşotească. Tatăl nu-şi putea ridica privirea. Să-i dea fata… să nu i-o dea… nu ştia ce să facă. Fecior bun, harnic, dar prea sărac pentru neamul lor…

Într-o seară, îngândurat, s-a îndreptat spre casa învățătorului. Singurul om în care avea încredere. Un intelectual care adusese „lumina" în sat, fiecare găsind răspunsuri la intrebările încâlcite.

Mergând agale către casă, omul parcă îmbătrânise brusc. Îşi iubea familia, soția şi copii. Învățătorul îi deschisese mintea. Să-şi lase fiica pe drumul ales, indiferent la răutăți, la principiile țărăneşti, şi hotărî să-i dea zestrea cuvenită pentru a-şi vedea fiica la

casa sa. Să nu mai fie arătată cu degetul! Să nu mai râdă babele hâde că năpasta a dat peste casa lor… „Of! Doamne! Cum Dumnezeu lasă durere în inima de părinte? Cum să se curme o viață? Nu, nu-i drept în fața Celui de Sus” — îşi spunea bărbatul, mergand aiurea pe ulița satului, uitând să se oprească în fața casei. „Şi cât, pământ să-i dea? Câte vaci? Fata lui trebuie să aibă de toate. Nu! Nu o poate lăsa aşa…”

Totuşi se învoi cu viața nouă a fiicei sale… „De ce să sufere biata copchilă? Poate o fi bine! Flăcăul îi harnic, nimic de zis! O să le dea pământ, animale, o să-i ajute să aibă o gospodărie frumoasă!”

Vestea a însufleţit casa. Toader, fratele Domnicuței, începuse să cânte din fluier. Cânta dumnezeieşte! Nimeni nu era în sat ca el! S-au strâns tinerii şi au întins hora, până în zori.

Domnicuța era fericită. Era împreună cu alesul ei, şi începuse din nou să zâmbească. Calistrat era mândru şi mulțumit, deşi treburile țării uneori îl mai puneau pe gânduri… Se mutaseră la el acasă.

Şi într-o zi Calistrat devenise tătic…

Se născuse o fetiță, cu nume de floare.

Îi voi spune Maria…

I se potriveşte mai mult. Sfânta Fecioară i-a fost me-reu alături.

Dar, nunta, nu s-a mai făcut.

Murise Domnicuța.

Aşa, brusc, moartea a venit şi a luat-o. O frumusețe de femeie în pragul fericirii! Gurile rele spun ca fetele din sat i-au făcut farmece, pentru a nu mai fi cu Calistrat…

În cimitir, Calistrat îşi strângea cu putere fetița în brațe. Lacrimile erau uscate, gânguritul fetei era un fel de rămas bun, de la mama pe care nu o cunoscuse. Acolo, împietrit printre ceilalți, privind lung chipul iubitei sale, îi promisese că nu-şi va părasi fiica niciodată.

Cu Maria în brațe, Calistrat s-a îndreptat spre casă.

Timpul nu sta locului. Se scurge precum apa de izvor.

Maria crescuse. Tânarul bărbat avea nevoie de o soață. Şi într-o zi, Maria s-a trezit cu o străină în casă, ce-i devenise mamă vitregă.

Femeia, rece, lipsită de tandrețe, nu a ştiut cum să-şi apropie fetița. În lipsa tatălui, mereu o alunga: „Du-te, pleacă la casa ta! Nu ai ce căuta aici!”

Maria tăcea. Fugea în poenița de in înflorit pentru a plânge de una singură… Nu îndrăznea să spună bunicilor nimica. Nici tatei. Se temea de femeia cea fără de inimă.

Într-o zi, în toamna anului 1940, Calistrat a fost arestat de autorități, împreună cu alți nouă tineri din sat, fiind denunțați că îşi pregătesc fuga peste graniță… Printre care şi Nistor Plăvan, unchiul Mariei. Au fost judecați cu uşile închise, fără avocați, fără martori, condamnați de către un complet de judecată militar la mulți ani de închisoare. Nimeni nu ştia nimic…

Maria a fugit la casa bunicilor. Din când în când mai venea câte o veste de la tata, de la unul, de la altul… În inchisoare, Calistrat era măcinat de soarta Mariei. Îşi întreba fratele prin scrisori de Maria. „Ce face Maria?… Aveți grijă de Maria!”

Soarta lui, nedreaptă ca a multora, s-a decis în acea închisoare a morții. Bătut, ținut cu picioarele în apă, schingiuit, şi-a dat duhul… Nu mai avea putere… nu mai avea pentru cine să trăiască… aflase că şi Maria murise…

Un martir al neamului Românesc.

După ridicarea lui Calistrat, soția înnebunise. A dat foc casei. Un destin pe care ar trebui să-l înțeleg. Dar nu am puterea necesară… dacă dăruia puțină afecțiune Mariei, sfârşitul nu i-ar fi fost atât de crud…

Micuța Maria s-a adaptat repede în casa bunicilor. Îndrăgea mult fântâna din fața casei, cu apa cea mai bună din sat. Fântână, care astăzi nu mai există. Au dispărut şi bravi români, au pierit şi fântânile… Ce straniu! Probabil acea apă de izvor s-a scurs nevăzut spre ei, spre a-i răcori…

Dar, venise momentul refugiului… Clădiri în flăcări, oameni uciși, „provincii răstignite”, sate şi oraşe făcute scrum, dărăpănate. „Populația înebunită de groaza prigoanei şi a furiei de distrugere a hoardelor bolşevice”. Maria suită într-o căruță plină cu rudenii, pentru a pleca în necunoscut… „Oare de ce?” Unde mergem? Se întreba îngândurată Maria.

Nimeni nu mai ştia nimic despre micuța fetiță orfană… Calistrat şi cei rămaşi au crezut că Maria murise…

Multă hărmălaie! Unii îşi ascundeau în pământ bunurile. Alții, încărcau căruțele cu ce apucau… Bunicul rămăsese pe loc… Dorea să fie sigur că ai lui vor pleca în siguranță.

*

Pe prispă stând, l-am privit în tăcere pe cel din fața mea. Colțurile hărții României Mari îmi frigeau degetele. O durere mută s-a instalat nefiresc. Îmi era frig. Bătrânul mi-a adus o pătură. „Fată, lasă albumul, ai înghețat” — îmi şopti îngândurat.

„De ce nu mergi la casa învățătorului?” — mă întrebă privindu-mă pieziş…

Da, drumul spre lumină! Aşa voi face! Trebuie să înțeleg misterul unui destin!

Bătrânul, m-a urmărit lung cu privirea… mă îndreptam spre casa aceea plină de flori. În față, o fântână țărănească. Oare nu era fântâna Mariei? Lângă fântână o troiță, o lumânare aprinsă… Mă ridic şi citesc cu emoție: „Ridicată în cinstea românilor căzuți la datorie”. Cad în genunchi şi mă rog. Pentru Calistrat, Arcadie, Nistor, pentru Domnicuța, pentru toți cei ce au pierit…

Mă inundă de undeva o fierbințeală. Cad… Nu mai simt nimic…

Deschid ochii. În fața mea două chipuri angelice. Un bărbat şi o femeie. Femeia de o frumusețe nepământească, bărbatul, cu ochi luminoşi în care puteam să citesc universul.

„Unde sunt?” — întreb şoptit.

Ajunsesem ACASĂ! Acasă la Maria!

Căruța cu destine

O fetiță plângea, chircită de frig, de foame. Se uita cu ochi curioşi la cei mari ce înghesuiau ce apucau într-o căruță. Parcă frigul îi transformase lacrimile în stele. Privea sper cer, sperând, că mama, tata, îi vor intinde o mână, o vor ridica în braţe şi o vor aşeaza într-un pat cald.

Mama, murise când începuse a gânguri, tatăl fusese luat de comunişti, găsindu-şi sfârşitul în închisoare, schingiuit, batjocorit…

Începuse să plângă în hohote. Nu avea cine să o audă. Toți preocupați de a fugi, de a mai salva câte ceva din fața năvălitorilor. Era primăvara anului 1944. Fuga fusese singura salvare. Urcată în căruță, speriată, nu ştia unde se vor opri.

Asculta înfrigurată ropotul cailor, ca bătutul de inimi a celor speriați de urgia ce o lăsaseră în urmă. Nu înțelegea mare lucru, încercând cu ochii închişi să găsească răspunsuri printre lacrimi.

O căruță cu destine frânte, fiecare enigmatică, tăioasă, neprevăzută. Un drum fără întoarcere, un drum spre necunoscut. Oare unde vor poposi? Care va fi casa lor? Vor avea vreodată o casă? Sau se vor întoarce la vatra lor?

Unchiul Vasile uneori o privea milos. Era îngrijorat şi de copiii săi, zgribuliți în căruță, şi de soața sa care urma să nască.

Au mers ore în şir. Mai mult noaptea, pentru a nu fi zăriți şi trimişi în Siberia. Se trezise brusc. Cineva încerca să coboare, să curme drumul fără o direcție precisă. Erau undeva în Oltenia. Vocile şoptite nu ajungeau la ea. Mătuşa sa, pe care se baza, coborâse din căruță, uitase de fetița orfană ce visa la un cămin cald.

„De ce să-i fie fetița povară? Ar lua-o cineva de nevastă cu un prunc după ea?” Spera ca viața să-i ofere o nouă şansă. Se oprise în Craiova…

Fetița, realizând ce se întâmplă, începu din nou să plângă… O voce rece a oprit-o din tânguială. Cu ochii închişi spunea *Îngeraşul*, şi aşa, ascultând tropăitul cailor în noapte, adormi cu inima sângerând. Acum era singură, nu mai avea pe nimeni… Doar Cerul şi îngerii ei păzitori…

S-a trezit undeva prin Munții Cernei, într-o pădure, unde ei, cei fugiți, puteau să se odihnească feriți, într-un sălaş…

Pe fetiță o trimiseseră să culeagă flori de câmp. Îi venise sorocul femeii însărcinate, mătuşii Catrina.

Un scâncet de copil mic, un băiețel născut în pribegie. Rudele uitaseră pentru o clipă de pericol. O nouă viață, un nou început! Dumnezeu le dăduse un semn în acea pustietate.

Când li s-a dat vestea că-şi pot continua drumul, au pornit-o din nou, în căruța lor cu *„destine”*.

Drumuri şi drumuri… Zile, zile de drum, cu puțină mămăligă şi brânză primită de la ciobani. Mariei nu-i era foame… Se întreba: „Încotro?” Oare drumul se va sfârşi vreodată?

Sau toată viața va fi pe drum, într-o căruță a prigoanei?

Caii erau mai odihniți. Micuța Maria însă mai tristă. Toată atenția era concentrată spre micuțul Radu. Noaptea nu mai dormea. Privea fără să vadă nimic dincolo de cer. Număra stelele şi încerca să-şi regăsească părinții printr-un joc imaginar. Semnele cerului o bucurau.

Au oprit într-un sat cărăşan, la casa unui preot, unde primiseră adăpost şi cele trebuincioase călătorilor înfometați.

După câteva zile, căruța cu refugiați plecase mai departe. Pe fetiță o lăsaseră fată în casă la acea femeie omenoasă. De ce rudele să-şi mai asume şi responsabilitatea creşterii unui copil? Erau mulți, nu ştiau nici ei ce-i va aştepta la capătul drumului. Fetița, cu ochii înlăcrimați privea în gol. Doar ea şi îngerul său păzitor cunoştea durerea singurătății.

Îşi imagina că părinții, de undeva de sus, îi ştergeau lacrimile…

Rugăciunile fetiței au ajutat-o ca viața să-i ofere un cămin adevărat. Soție, mamă, a ştiut ca durerea să şi-o transforme într-o bucurie a renaşterii.

Trecuseră 20 de ani. Într-o zi poştaşul lăsase în cutie o scrisoare venită din „Bănie”. Mătuşa din Craiova revenise. Cu emoție firească, fetița de-altădată, acum femeie, se urcase în tren pentru a-şi revedea rudenia. Fără resentimente, cu bucurie şi emoție. Pentru cea care dorea să-şi refacă viața, drumul i-a fost destul de îngreunat. O situație precară, un soț dificil, fără copii.

În gară s-au recunoscut după un buchet de flori, *flori culese de Maria*, din grădina ei. Timpul le schimbase…

Întîlnirea celor două s-a dovedit durabilă în timp. Nepoata şi-a sprijinit mătuşa, încercând să mai recupereze din timpul care ar fi trebuit să fie al afecțiunii.

*

Anii, anii… Trecerea lor a marcat multe…

Un telefon alarmant. Mătuşa intrase într-un fel de comă. Urcați în maşină, una din fiice împreună cu soțul său, au hotărât să facă ceea ce este creştineşte pentru cineva care urma să se stingă…

S-au oprit la Mănăstirea Lainici, un loc binecuvântat. La intrare un chip angelic le-a surâs. Un puşti de 10 ani, ce nu spunea nimic ci doar implora din priviri cu sfială şi tristețe. S-au privit zâmbind, enigmatic.

Acolo, în fața icoanelor, a fost implorat Cel de Sus cu lacrimi şi rugăciuni fierbinți, pentru sănătatea familiei, pentru Binele Neamului Românesc. Fiecare lacrimă a fost un strigăt, al nădejdii, al credinței în puterea Cerului.

La ieşire au fost întâmpinați de acelaşi chip şăgalnic. Femeia se apropiase de copil. Inocența lui era dezarmantă. Fiind întrebat ce face în fața mănăstirii, copilul şoptind a mărturisit că are nevoie de bani pentru medicamentele mamei sale bolnave de inimă… Nu ceruse nimic… Era ruşinat, copleşit. Cînd i s-a întins o bancnotă, speriat, nu ştia ce să facă. Privea senin, ştia că putea merge acasă pentru a-şi salva mama.

Pe cei doi soți i-a urmărit mult chipul acelui băiat.

Deşi iarnă, polei, ceață, drumul călătorilor parcă era curățat de îngeri nevăzuți.

Ajunseseră la Craiova. Intrând în camera „muribundei”, cei doi au găsit un corp inert… Fusese şi preotul pentru spovedanie, lumânările erau pregătite… Medicul de familie plecat în concediu… Da, s-a hotărât plecarea imediată spre oraşul lor. Pregătiseră un pat în spatele maşinii, şi mare le-a fost mirarea când primele semne de viață au revenit.

Acum mătuşa şi nepoata sunt din nou împreună. Nepoata fiind hărăzită să o vegheze atâta timp câte zile îi va da Dumnezeu.

O poveste de viață adevărată. Niciodată egoismul nu ne poate lăsa indiferenți! Există legi nescrise care dacă sunt neglijate în viață, faptele te urmăresc!

Puterea rugăciunii este extraordinară! Clipă de clipă, lângă Dumnezeu, cu Dumnezeu, avem parte de miracole. Este suficient să crezi pentru a le putea vedea.

Motto:

„De uitat, nu putem chiar dacă am vrea! Uitarea sau memoria nu stau în puterea voinței noastre. Acestea sunt însuşiri ale intelectului românesc care lucrează independent de noi, încât a spune că uităm, putem spune teoretic, dar în fond, nu uităm. Dar a te răzbuna pe răul din trecut, aceasta deja depinde de voința noastră”.

Antonie Plămădeală

Chemări tainice

Sucevița! Un loc mirific care atrage şi vrăjeşte. Locul unde glasul străbun mă cheamă. *O chemare tainică*…

Aproape de Sfânta Mănăstire Sucevița, pe o stradă lăturalnică, avea casa bunica mea Trandafira, mama tatei. Am văzut-o o singură dată… A fost una dintre puținele mele zile fericite din copilărie.

Era iarnă! Iarna superbă a copilăriei mele, când am simțit căldura bunicii.

Am invidiat întotdeauna copii care au avut parte de bunici. Neavandu-i, îi căutam. Îi caut şi acum prin documente vechi, refăcându-le drumul umbrit de tulburătoarele vremuri, sau în apropierea Sfinților Părinți…

Trandafira născută într-o familie de buni gospodari, cu mulți frați, c-un simț al umorului dezarmant, şi-a trăit copilăria pe valea Suceviței.

Frații, buni vânători, unii dintre ei răspunzând de pădurile din zonă, fetele şugubețe, chiar mergeau împreună la pescuit de păstrăv. Una dintre surori, Eugenia, era cea mai pricepută în a prinde peştele cu mâna. Varvara era mereu veselă, şi mă aştepta cu ulcioare cu chişleac.

La vremea măritişului, doar Trandafira, bunica, a decis să meargă după soțul ei, Gavrilă, în Banila pe Siret. România era întreagă. Nu existau ghimpii otrăvitori de suflete…

Bunica iubea stupăritul, şi cred că făcea mierea cea mai bună din lume. Niciodată nu a avut ocazia să ne dea să degustăm din bunătatea dacică… Nu întâmplător vestigii istorice au fost descoperite în Bucovina.

Aveau o gospodărie frumoasă, nelipsindu-le nimic înainte de a începe urgia neamului.

Din cauza opresiunilor s-au hotărât să se refugieze în *Țara Mamă*. Nu puteau accepta străinul în bătătură.

Energică, şi-a luat băiatul cel mic, pe Ioan, tatăl meu, hotărâtă să ocolească răul.

Era haos. Nimeni nu ştia ce are de făcut. Aproape de graniță, Trandafira aflase că băiatul cel mare, rămas să lupte pentru păstrarea identității, a fost împuşcat. Nu şi-a continuat drumul. Ştia că trebuie să se întoarcă în sat să-şi îngroape creştineşte feciorul, pe Vasile. Nu a mai putut reveni în țară… Nici nu ştiu dacă are o cruce la căpătâi…

Ioan, cu mare greutate a ajuns la Voivodeasa. Era foamete în Moldova. Stând mai mult ascuns prin păduri, avea grijă de rudele sale, de a-i aproviziona cu hrană şi lemne. Toți frații Trandafirei rămăseseră în sat.

S-a simțit hăituit… A plecat … s-a lăsat în voia lui Dumnezeu. Aşa a ajuns în acel sat cărășan unde a cunoscut-o pe mama.

Întâlnirea lor, o binecuvântare cerească.

Niciodată nu a dorit să ne povestească urgia prin care a trecut.

Tăcut, aştepta poştaşul, să-i aducă veşti despre mama sa, care nu a mai putut pleca din spațiul ocupat.

Trandafira, bunica, o singură dată a putut veni în țară. Am asistat încremenită la acea întâlnire dintre mamă şi fiu. Tatăl venise acasă dimineața după tura de noapte. Nu ştia nimic. După zeci de ani şi-a putut îmbrățișa mama.

Bunica era frumoasă! Cea mai frumoasă! Avea un păr lung, şi-n cosițe erau ascunse ceasuri pentru noi. „Vămuirea" era grea aşa ca vremurile… Fiecare ceas un pas în timp, o secundă, o clipă, o veşnicie… Acele ceasuri să fi reprezentat anii de suferință ai moşilor mei? Ticăitul lor singuratic să fi fost bocet? Tic-tac… tic-tac… o secundă, un minut, ore, decenii, măsurate în acel ticăit dureros…

Îmi adusese bunica şi o păpuşă, mare, blondă, cu părul împletit. Era cea mai frumoasă păpuşă pe care o primi- sem vreodată…

Venise miliția acasă pentru a verifica dacă bunica se afla la noi, cât va sta şi ce are de gând… O metodă obişnuită de a intimida. La început nu ştiam de ce se procedează aşa… Mai târziu am înțeles însă…

Când bunica a plecat din viața aceasta spre alta, poate mult mai dreaptă, tata nu a putut merge să o conducă pe ultimul drum… Atunci mi-am văzut pentru prima dată tata înlăcrimat… Îşi plângea părinții…

La poalele Ceahlăului…

În drumul nostru pe Valea Bistricioarei, parcurgeam cu privirea verdele crud al vegetației. Seceta parcă nu se abătuse prin această vale, plină de flori şi liniște.

Ne-am abătut din drum pentru a vedea Biserica de lemn „Sfinții Voievozi" din Bistricioara, la intrarea în comuna Ceahlău, construită de enoriaşi în jurul anului 1775. Monumentul de la Bistricioara este inedit prin construcție şi frescă. Însoțiți de parohul bisericii, preotul Ioan Irina, am putut vedea şi interiorul bisericii. Icoane vechi, pronaosul cu un plafon drept, altarul sub două bolți unghiulare şi bolta naosului ca un „trunchi de con sprijinit pe nervuri de lemn dispuse radial".

Ne-a atras atenția pictura de pe peretele nordic, executată în stil popular, de un necunoscut, pe o pânză lipită de zidurile lăcaşului. O viziune sugestivă şi interesantă privind trei momente biblice care alcătuiesc „Lumea de Apoi: Sânul lui Avraam, Raiul şi Iadul". O imagine impresionantă prin expresivitate şi dinamism.

La ieşirea din biserică, am auzit zgomote. Era o zi de vineri şi sătencele începuseră pregătirea pentru masa obişnuită de duminică. Preotul Ioan Irina, ştie să aibă grijă de nevoiaşii din parohie.

Emana atâta bunătate şi înțelegere! Mereu aproape de oameni, mereu alături de copii. L-am privit cu respect pentru tot ceea ce face în satul de la poalele Ceahlăului. Am zărit în ochii trecătorilor, bucuria de a-l zări printre ei. Un bun exemplu pentru mulți…

„Bunicel este preotul nost' " ne spunea o țărancă. „Are grijă de noi, Dumnezeu să-i dea sănătate!"

Aceeaşi urare, i-am făcut şi noi la despărțire. Rar poți întâlni oameni care pot să-ți lumineze viața chiar în nevoi…

Petru Ciobanu, un ambasador bucovinean

Pentru mine, Petru Ciobanu este plecat într-o călătorie ceva mai lungă. Nu a dat un termen când se va înapoia. Ştiu doar, că a plecat cu soția sa, Felicia. O aşteptare lungă, o aşteptare de-o viață, pentru a fi din nou împreună în lumea veşniciei.

Este foarte greu să vorbeşti despre un „ambasador bucovinean", despre omul ce a ştiut să treacă peste toate vremurile tulburi, dar să nu-şi uite satul, locul sfințit de strămoşi.

Încerc să-mi imaginez clipa când ne-am cunoscut. Nu aş putea să fiu exactă, parcă ne-am cunoscut dintotdeauna. Aşa ca alți „risipiți prin lume", în 1990, împreună cu mama ne-am căutat „vatra".

Deznădejdea, durerea, lacrima, dorul le-am regăsit în Cupca, în satul de unde plecase şi Petru Ciobanu. Am revenit acasă îndurerați pentru cei pe care nu i-am regăsit, bucuroşi că pasul a alunecat pe urme străbune…

Pe unii dintre noi, regăsirea ne-a întărit în credința că acea zi mare va veni, pe alții însă, plânsul inimii plăpânde în fața adevărului şi a osânditorilor, i-a rănit…

O primă scrisoare, un drum la Braşov. O înțelegere tacită din priviri. O modestie şi o noblețe sufletească, specifică fiilor locului binecuvântat. Un om obişnuit, dar pătruns de acel har primit prin codrii seculari ai lui Ştefan cel Mare. Îşi păstrase acel spirit de năzdrăvan din poveştile lui Creangă. Familia sa, unită şi frumoasă, era mândria dumnealui.

Uşa casei, mereu dechisă pentru toți cei care îi treceau pragul. Dorința de a scrie monografia satului Cupca, l-au transformat într-un drumeț. Când la Deva, când la Timişoara, Suceava sau oriunde auzea că mai trăieşte un „pui de cupcean".

Da, Petre Ciobanu şi-a împlinit visul! Dar a plecat trist, o povară pe care i-am simțit-o şi doar unul dintre fii o cunoaşte. Dar, de-acolo de unde este, îşi veghează fiii şi nepoții.

Este convins că nu-l va dezamăgi nimeni, şi sfaturile date la vreme, vor da rod. Pentru Dan, pentru Mihai, tata nu mai este. Oare stă mult la Cupca? Când se va întoarce? Sau s-a oprit la Câmpulung Moldovenesc…

Doar codrii foşnesc şi cucul cântă singuratic. Răspunsuri ascunse în freamăte şi bobițe de rouă.

Întotdeuna trebuie „să plece cineva" pentru a-i fi onorată munca?

Petre Ciobanu s-a născut la 8 iunie 1921 într-o familie de țărani săraci din Cupca, părinții săi numindu-se Lazăr şi Floarea.

Şcoala primară (5 clase) a făcut-o în perioada 1928–1933 în comuna natală. Fiind un elev bun la carte, a fost îndrumat de către directorul şcolii Orest Ungureanu şi de către

dirigintele Ioan Roşca să urmeze liceul. În toamna anului 1933 a fost admis la liceul „Regele Ferdinand I" din Storojineț unde a urmat şapte clase până în iunie 1940. În acest timp a fost premiant la învățătură şi bursier. În 29 iunie 1940 s-a refugiat în România împreună cu directorul şcolar Orest Ungureanu. Clasa a 8-a a făcut-o în anul şcolar 1940/1941 la liceul militar „D. A. Sturdza" din Craiova unde a susținut şi bacalaureatul.

Între anii 1941 şi 1942 a fost învățător suplinitor la şcoala primară din Suceveni. În toamna anului 1942 a reuşit la examenul de admitere la şcoala Politehnică din Bucureşti. În august 1944 ia parte la luptele din Transilvania împotriva trupelor germane. Pe acest motiv a fost declarat veteran de război. În 1945 se căsătoreşte cu Felicia, fiica directorului Orest Ungureanu. Din păcate aceasta a decedat în 1967 la vârsta de 40 de ani, după o lungă şi grea suferință.

Se angajează în august 1947 la Societatea „Domeniile Bucovinei" din Câmpulung Moldovenesc ca inginer proiectant amenajist, participând la amenajarea a patru ocoale silvice. Între anii 1948–1952 lucrează în producție, ca inginer ajutor şi şef de ocol la ocoalele silvice Pojorâta şi Câmpulung Moldovenesc.

Între 1950 şi 1957 lucrează în învățământul superior ca şef de lucrări şi asistent la Institutul de silvicultură din Câmpulung Moldovenesc şi Institutul forestier din Braşov.

În 1957 revine în producție ca şef de serviciu la Direcțiile silvice Câmpulung Moldovenesc şi Suceava unde funcționează până în primăvara anului 1960 când se transferă la Centrul şcolar Forestier din Câmpulung Moldovenesc. Între anii 1960 şi 1971 funcționează ca profesor de silvicultură la profilele pădurari, maiştri, elevi de liceu şi şcoală tehnică postliceală. În acelaşi timp, deține şi funcții de conducere — director de studii şi director la liceul industrial forestier. În 1971 se transferă la filiala din Braşov a Institutului de Cercetări şi Amenajări Silvice unde îşi desfăşoară activitatea până la pensionare. În acest timp, a efectuat mai multe cercetări ştiințifice de specialitate, numărul comunicărilor ştiințifice şi al articolelor publicate în presa de specialitate ridicându-se la 85.

După pensionare, a scris — împreună cu consătenii Reveca Prelipcean (născută Duşceac) şi Vasile Slănonă — monografia satului Cupca.

În decursul timpului, a desfăşurat şi o bogată activitate extraprofesională ca lector la învățământul politic cu cadrele didactice, conducător de cerc de elevi, preşedinte al filialei Câmpulung Moldovenesc al Societății de Ştiințe Naturale şi Geografice. Între anii 1990 şi 1998 a fost preşedintele filialei „Iancu Flondor" din Braşov a „Societății pentru cultura şi literatura română în Bucovina". În 1998 a fost ales vicepreşedinte în consiliul de conducere al aceleiaşi societăți.

Rămas văduv, a preferat ca alături de socrii (Ana şi Orest Ungureanu) să-şi dedice întrega viață fiilor Mihai şi Dan şi nu s-a recăsătorit.

După modelul părinților, cei doi fii, au familii înghegate, iar „Bunicuțu" s-a bucurat de dragostea nepoților Mihăiță şi Găbiță, Victoraş şi Felicia, de respectul nurorilor, pentru care a constituit şi va rămâne un exemplu.

Familia a rămas tot timpul puternică şi unită.

Cumnatele Lala şi Geta, cumnații Iță şi Odu alături de nepoții Sorin, Orest, Corina şi Nelu şi familiile lor au fost marea familie a „bunicuțului" Petre. Familia „mare" şi societatea „Iancu Flondor" au fost cele două mari repere cărora le-a dăruit energia şi spiritul enciclopedic până la moarte.

În 26 iulie, 2006, o stea s-a desprins din Țara Bârsei, luând drumul luminat de copacii vorbitori, spre vatra sa din dulcea Bucovină. Dumnezeu să-l odihnească alături de ai săi, cei plecati cu ani în urmă, tot în verdele veşniciei.

Un preot de țară, cu inimă de vers

Ploaia începuse să cadă tropăind melancolic, în drum spre Caraş — către satul idilic de la Dunăre şi nu mai aveam decât un gând, s-ajung în sfârşit, să-i mai aduc omului Megheleş — acea „bucată de pace" ce mi-o înmânase părintele Făgeţeanu, cu zile în urmă, „stropul de lumină şi dragoste Dumnezeiască". În săptămâna ce trecuse, un prieten aproape de sfârşit, preotul poet Ioan Megheleş, suferind de o boală necruțătoare, ieşit din spital, a urcat în pripă în maşină şi a pornit către casă, fără vlagă şi fără speranțe mai bine. L-am urmărit o vreme cu privirea în zare, însoțindu-l cu toate gândurile bune.

Eram acum la rândul meu în drum spre Gornea, să-l mai văd o dată, acasă la el, în satul lui cărăşan, pe malul stâng al Dunării, dar mai ales pentru a-i putea duce vestea bună, aparitia unui volum de versuri.

De fapt, îmi dorisem pentru el cu mult mai mult. I-aş fi dat mai înainte de toate o sănătate sigură. Mi-am dorit ca ziua „Schimbării la față", prin rugăciunea mea către Duhul Sfânt, să-i aducă preotului puțină alinare şi să-l mai putem vedea, încă o dată zâmbind fericit. Cufundată în gânduri, privind fără țel din mersul agitat al maşinii, în dreapta Dunărea răscolită şi tulbure, ce părea prinsă parcă între două culmi de piatră, nu-mi dorisem mai mult decât ca într-o clipită să treacă orele lungi de drum şi să ajung în sfârşit în sat, să-l văd cum îşi va fi privit cu bucurie lucrarea poetică publicată, ce pornise din sufletu-i candid, de om blajin şi iubitor de neam.

Mi-l inchipuiam aievea, ținând în mână primul său volum de poeme, sperând la rândul meu la însănătoşirea miraculoasă a trupului său obosit. Ajunsesem cândva şi la destinație. La intarea în sat, ne-a întâmpinat o mănăstire cochetă, în stilul lăcaşurilor cărăşene. Mănăstirea Izvorul Tămăduirii se pregătea de priveghere pentru marea sărbătoare, „Schimbarea la față". Trăiam o stare de spirit fertilă, de poet simțitor ce-şi văzuse deja visul înaripat, cu slove cetite şi împlinitoare şi analiza poemelor sale simple, dar pătrunzătoare, sigure şi definite, asemeni faptelor bune ale Îngerului Păzitor ce însoțeşte întotdeauna fără rezerve.

Îl găsisem iată, mai bine decât aş fi putut spera. Bucuria revederii, în ciuda ploii abundente, m-a răscolit ca de obicei. Am discutat ca întotdeauna, despre Domnul şi cultura neamului, despre înalții şi înțelepții părinți, despre propăvăduitorii Duhului Sfânt al românilor şi despre sufletul poporului acesta bun, ce-l iubim. L-am pomenit şi pe cucernicul Adrian Făgeţeanu, ce-l văzusem de curând. Şi cum Domnul în fiecare clipă întrupează câte-o minune — Ion Megheleş, preotul dar şi omul suferind, sfârşit de boală mi-a confirmat spontan, emoționat de dorința firească de a merge să oficieze Sfânta Liturghie, la biserica din sat.

Era fericit de vizită şi l-am privit o secundă cu încântare, ca pe un Sfânt ce se împlinise într-un târziu şi care ştia de puterea lucrului său bine făcut, ce-l lăsase cu generozitate în urmă. Mă agățasem cumva indefinit, de un gând ce i-l ascunsesem cu emoția cuvenită — de surpriza aceasta binemeritată ce o plănuisem împreună cu părintele paroh Alexandru Moldovan, căci îi pregătisem lui Ioan Megheleş ceva tainic şi

îmbucurător pentru acea zi de „Schimbarea la față” — un moment festiv, încărcat de emoție.

Dimineața însă, încă mă temeam de reuşita ideii, neştiind cum va suporta momentul. Tresărise însă acum uşor, simțind „ceva“, cu un suspin deloc alarmant ce trecea peste durerile zilei, simțindu-se, cum ne spunea, ca un nou născut. Ne-a demonstrat acest lucru câteva minute mai târziu, la Sfânta Liturghie, îmbrăcat în straiele sale preoțeşti, cu timbrul odihnitor şi răsunător al vocii sale calde, uluindu-ne pe toți. Biserica era ca de obicei plină, iar enoriaşii, sătenii aceia simpli şi buni, ascultându-l, au început sa plângă.

Se făcuse apoi dintr-o dată linişte în fața altarului, o linişte pătrunzătoare ce o înțelegeam, dătătoare de pace cerească, ce venea din alte sfere. Venise momentul sublim, în care preotul paroh i-a prezentat Părintelui Megheleş cartea sa ce tocmai apăruse la Timişoara: *Iubire îngerească* (Poeme de Ion Megheleş).

Tăcut şi vizibil surprins, înlăcrimat, cu buze tremurânde, părintele poet Ioan Megheleş, s-a sprijinit slăbit de umărul meu, apoi s-a şezat domol în spatele Altarului, cu recunoştință în priviri. Un plâns dureros venea de undeva din spate, era mama poetului. Nu m-am întors să o privesc, căci o ştiam şi îi simțeam sufletu-i de mamă, cu acel sentiment de ocrotire chiar în neputință, ce-l cunosc atât de bine la rândul meu.

Am mai spus apoi doar câteva cuvinte.

Sunt onorată şi azi, împlinită fiind de acea emoție rară, profundă şi de binele ce se întrupase prin oameni, pentru oameni. Mesajul acela scurt, mi-a adus pe buze vorbele Marilor Părinți. Ne-am rugat pentru el şi sufletul său. Căci pentru mine, ca şi la mulți alții, lacrima de fericire este o rugăciune perpetuă şi o mulțumire ca o rugăciune fierbinte, spusă la capăt de lumânare către Maica Domnului – Preacurata, ca o purificare în sacru.

Domnia sa însă a fost puternic. Fără tremur în voce şi senin ca în zilele sale cu sănătate, plin de lumina dumnezeiască ce-l întărea, ne-a binecuvantat pe toți.

Dumnezeu, în zi de praznic împărătesc făcuse o minune mai mult — pentru omul bun, poetul, preotul Ioan Megheleş. Dumnezeu să-l aibă în pază!

Iar o parte din sufletul meu a rămas — de zile, la Dunăre.

II.
ROMÂNIA TAINICĂ

Argument

Am încercat să concep un „jurnal de vacanță”, într-o „Românie tainică”, care mi-a creat în drumul meu spre înalturi, multe revelații.

Am rămas uimită de frumusețea „locului”, de tainele fiecărui „colț de rai” al Țării mele. Cu sufletul fremătând de credința că avem cea mai frumoasă țară din lume, așa cum a fost ea binecuvântată, mi-a fost întărită.

Portul sătenilor de la țară, „poalele”, „catrânța”, „ciupagul”, baticul în ținuturi cărășene, în zi de sărbătoare, drumul lor spre biserică așa cum îl știam în copilărie. O altă imagine a satului românesc, unde obiceiurile străbune nu s-au pierdut. Aceeași sfială, aceeași căldură, aceeași alură a omului ce „bătut de vremuri” a știut să-și păstreze datina și sufletul său de OM al pământului.

Țăranul român sau „fermierul român” nu-și va trăda niciodată crezul, va ști mereu să respecte „locul” însemnat.

Aceeași candoare în Ardeal. Un bun simț pe care nu-l găsești la oraș. Zâmbete, gesturi simple dar convingătoare.

Pașii ne-au îndreptat în județul Sălaj, pe malurile Agrijului spre biserica de lemn din satul Romița. Construită la 1733, biserica de lemn fiind considerată operă de artă, un adevarat monument istoric. Locașul, cu hramul „Sfântul Nicolae”, are o clopotniță scurtă, cu deschideri semicirculare și coif.

S-au păstrat cărți vechi românești din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, tipărite la București, Blaj și Sibiu. La Romița s-a descoperit un tezaur medieval compus din 24 monede (taleri) din argint, tezaur care se află în colecțiile Muzeului Județean de Istorie și Artă din Zalău.

În apropiere, la Românași, pe promontoriul numit „Cetate” ce domină valea, se găsesc urmele castrului roman și a așezării sale civile „Largiana”.

Prezența dacilor „…cei mai viteji dintre traci”, cum îi numea Herodot, este atestată pretutindeni în cuprinsul Sălajului.

Preotul paroh, Moldovan Florin, ne-a povestit legenda locului. Se spune că pe vremea când sătenii doreau să-și construiască o biserică, au depozitat materialul lemons într-un anumit loc. Dimineața, constatau cu surprindere că lemnele erau așezate în alt loc, pe locul actualei biserici. În urma minunii repetate, au hotărât să-și clădească biserica în locul arătat de puterea divinității.

Piatra din interiorul Sfântului altar, de la bază, poartă inscripții romane. Am putut vedea un „odor” bisericesc foarte vechi. „Ștergarele” țărănești împodobesc sfintele icoane. Lemnul vechi și sculptat parcă ne-ar spune multe. O oază de pace sufletească în acea micuță biserică tainică.

Deşi este în construcție o nouă biserică, preotul oficiază cu mare drag Sfintele Liturghii în biserica veche, ce are taina sa.

Acum, doreşte să ridice în mijlocul satului o cruce în amintirea preotului Gheorghe Calciu Dumitreasa.

Ne-am despărțit cu regret de acel loc, cu speranța însă că vom reveni.

Identitate şi valoare

Parcă nu aş mai vrea să tac. Nu aş dori să rămân doar un biet spectator într-un teatru românesc, în care actorii şi regizorii caută gâlceava zilei de mâine.

Poate suntem puțini, poate nici nu ştiu alții ce mulți suntem, noi spectatorii nedefiniți într-un univers tainic al tărâmului dacic.

Am decis să ies pentru o clipă din carapacea mea fragilă, bătută de valurile vremii, şi a spune răspicat: îmi doresc o Românie frumoasă şi curată!

Nimic nou pentru o fiică de bucovineni născuți în România, deşi certificatele mâzgălite de ițele istoriei indicau locul de naştere U.R.S.S. Poate ar trebui să mă tem de cei care, încă suspicioşi, intră în miezul fiecărui cuvânt fără a pricepe însă sensul.

Am învățat să gândesc ca un om liber, să mă mişc liber într-o societate în care libertatea a fost de cele mai multe ori prost înțeleasă.

Gândind liber, mişcându-ne liberi, în numele Celui care ne-a creat, nu avem de ce să ne temem decât de proprile noastre neputințe.

Noi, românii, am păstrat ceva sfios în ființa noastră. Ne obişnuim repede cu fiecare „schimbare de climă", deşi, uneori, poate fi păguboasă. Oare avem dreptul la opinie acum? Din punctul meu de vedere, da, din al altora tot ceea ce este „bine clădit", irită. De ce? Pentru că încă se mai crede în naivitatea celui ce-şi iubeşte neamul. Este mult mai simplu să „pălmuieşti" decât să mângâi, în special când istoria ți-a dat de furcă la orele de clasă.

De ce este nevoie mereu să plătim polițe? Oare un blestem străbun? Ce s-a câştigat prin *Raportul Tismăneanu*, raport plin de erori şi subiectivism? O divizare a celor din lumea intelectuală? Vom învăța vreodată să identificăm valorile? Mereu să aşteptăm timpul să cearnă bobul de neghină?

Da, adevărul poate fi deranjant pentru mulți.

Navigând prin pagini de istorie, am constatat cu stupoare cum embleme româneşti sunt terfelite fără nici un suport real. Nici veşnicia nu-i scapă pe unii de injurii şi neştiință…

M-aş bucura dacă s-ar face o disociere între „preoți" şi „popi", aşa cum de multe ori a explicat părintele Adrian Făgețeanu. Despre mişcarea „Rugul aprins", se cunosc puține şi nici nu se doreşte restabilirea adevărului. În biserici şi mănăstiri s-a dus o luptă adevarată împotriva comunismului. Mulți au făcut confuzii şi nu au înțeles sensul acestei

mişcări religioase. Pornind de la ultimul Mitropolit al Bucovinei şi până la cei care mai sunt în viață, drumul adevărului a rămas încă luminat de flacăra „rugului aprins”.

Dar oare la noi chiar a fost comunism? Care dintre marxişti ne avertiza să ne ferim de „burghezia proletară”? Întrebări la care se pot da răspunsuri fără patos şi fără încrâncenări. La noi întotdeauna a fost „altfel”, mereu împotriva curentului. Nici tu socialism, nici tu comunism, nici tu democrație adevărată. Fiecare face ce vrea şi cum vrea. Am rămas tot bățoşi şi la prima atenționare, o luăm la goană de frica seismului străin. Doar hazardul, ne ajută, cum afirma Dobrogeanu Gherea, şi pentru cei care au credința, în Cel de sus.

Şi se mai găseşte un „neica nimeni” citând un mare înțelept, să ne dea lecții de morală, de etică. Halal țară ce nu-şi respectă valorile!

Cu toate frământările mele cred în unitatea neamului românesc. Aşa cum afirma în 1936 unchiul meu Vasile Plăvan, „istoria se repetă”, voi putea în curând să merg să caut locurile de veci ale străbunilor…

Epistolă

Mi s-au cerut o fotografie şi un scurt reportaj pentru revista „Epoca”. Fotografia este făcută azi. Am dorit să vedeți steluțe în ochii mei, aşa cum am zărit eu pe lac, în jocul peştilor. Chiar dacă am făcut mai multe, licărul din ochi a rămas. Licărul primit sus pe munte.

„Reportajul” este o scrisoare: una este „revista”, altceva *omul* şi *locul*. Şi pentru că prețuiesc *omul*, cel ce prin străduanie „grădinăreşte”, am să vă plimb puțin prin ținuturi cărăşene.

Nimic mai plăcut decât natura, în toată splendoarea ei. Sâmbăta, ne-am oprit la 5 km de Reşița, unde ne-a atras atenția o mănăstire plină de farmec. Urcând, am fost întâmpinați de paroh, care ne-a dat explicațiile necesare. Preotul, de dragul „dealului bănățean”, a reuşit să plece de la oraş, şi cumpărând teren şi-a construit lăcaşul, pe care l-a denumit Sf. Ilie. Sfințirea nu a fost posibilă pe vremea P.S. Streza ci a găsit sprijin la cel care l-a urmat. Are de gând să facă şi un aşezământ pentru bătrâni.

Iată cum, încetul cu încetul, încep să gândească tot mai mulți preoți, ce ar fi mai potrivit să facă în favoarea năpăstuiților sorții.

Am urcat spre Văliug. Natura, aşa cum a fost ea creată, ne-a dat sentimentul că am ajuns în alt loc. Copacii şopteau, ciripitul păsărelelor — un tril de întrebări şi bucurie. O linişte desăvârşită. Doar noi, pădurea, cerul şi viețuitoarele ce ne urau bun venit. Nu am oprit ci am încercat să ajungem pe Semenic, la cota unde iarna schiorii se înghesuie pe pârtii. Ne-am simțit aproape de cer, mai aproape de Dumnezeu, aşa cum îmi place uneori să mă răsfăț.

Din nou natura m-a surprins prin brazi şi ici-colo câte o pată de zăpadă. Dar, dezamagirea a venit din altă parte, din ceea ce putea să facă omul în acele locuri…

Localuri şubrede, clădiri cu un aspect sinistru. Delăsare şi tăcere. Probabil, iarna, prin voia Celui de sus, toată mizeria acoperită de puritate ascunde turiştilor starea pârtiei şi acoperişurile cenuşii. Doar micuța biserică Sf. Ilie părea că străluceşte în acel peisaj.

Îi strigam soțului: *Uite, am ajuns aproape de cer!* Dacă întindeam mâna poate atingeam norii… Nu ştiu cum nu am încercat…

Am coborât, nu aveam unde să poposim. Ne-am întors spre Văliug şi spre Crivaia.

Ne-am oprit la „Rândunica”, unde am şi înnoptat. Nu întâmplător cred că i se spune aşa. Am fost întâmpinați de ciripit şi dimineața au fost ceasul nostru deşteptător.

Da, mai avem multe de învățat despre turism. O diferență mare între pensiunile din Ardeal, Moldova şi cele din Caraş.

Cu regret am constatat lipsa de a valorifica locul, de a ne alinia cu cei din lumea civilizată. Dimineața am coborât către lac. O splendoare. Ne-am lăsat în voia apei urmărind verdele, viața, soarele şi tot ce a putut sa pună Dumnezeu în acele locuri.

Prin apă se vedeau dansând peştii. În ea erau oglindite cerul, pădurea şi soarele.

Am făcut multe fotografii. Am avut impresia că nu sunt în Caraş, ci undeva în nord, văzînd atâția fagi.

Da, avem „locuri" minunate, indiferent unde mergem. Dar de ce nu ştim să profităm de bogăția ce ni s-a dat? Poate este mai bine ca vegetația să fie lăsată să-şi urmeze cursul, dar clădirile din altă perioadă uneori strică mirajul peisajului fiind lăsate de izbelişte.

Oare ce aşteptăam? Aşa cum ne spunea astăzi un domn profesor, să vină alții de-afară să ne învețe cum să punem în valoare frumusețea locului?

Din curiozitate ne-am oprit şi în „stațiunea Secu". Pădurea zâmbitoare, dar în rest — oameni ce au fugit din arşița oraşului spre răcoare. Focuri de tabără, frigărui, nimic organizat, vechea poiană care avea scenă, carusele şi altele: distruse. Manelele mi-au zgâriat urechea. Un fel de 1 Mai de altădată. Urcând până unde ne-a dus drumul, am descoperit un complex cochet, în stil rustic.

Doar la întoarcere am fost curioasă să văd cum arată lacul. Dezolant pentru cei care doreau să se îmbăieze şi să facă o baie de soare pe plajă.

Ne-am întors cu sentimentul că a meritat să ne înfruptăm cu aer proaspăt, linişte şi concert de păsări, chiar dacă m-a revoltat neputința „cărăşanului" de a face o „Poiană Bănățeană" din aceste locuri minunate.

Născută în Caraş, nu pot decât să am sentimentele mele legate de județ. Păcat că se aşteaptă mereu, pentru a rezolva ceva ce am putea face singuri.

2007

„Dacă fiecare din noi va face tot ceea ce
poate în binele Bisericii, patriei şi omenirii,
nu va pieri cetatea noastră”

(Mitropolit Veniamin Costache)

Cu țara în suflet

Zilele trecute am ascultat, la un post de radio, părerile unor români despre motivația și dorința lor de a pleca din țară.

Am fost bulversată de răspunsurile românilor, de dorința lor, în număr cât mai mare, de a pleca pe meleaguri străine, pentru a trăi mai bine, pentru a se realiza.

Moderatorul, insistând cu întrebările, nu a reușit să-i determine să răspundă clar ce și-ar lua cu ei, „ca amintire", de „neam" și de „loc". Oare să ne fie rușine să spunem răspicat că suntem iubitori și legați de glie? Sunt eu prea conservatoare și nu înțeleg fenomenul globalizării? Personal, m-aș simți ca un copac smuls de pe plaiul meu mioritic, care ar muri pe alte tărâmuri, neavând seva și rădăcinile de ani.

Nu înțeleg generația, care prin libertate, a renunțat la sentimental național. Este perimat să afirmi că-ți iubești țara cu bune și rele? Poți să fi indiferent la frumusețile „Tainicei Românii"? Câți dintre cei plecați sau care doresc să plece cunosc munții, apele noastre, izvoarele și ciripitul păsărelelor din lunci? Ce fac ei pentru a îndrepta răul sau pentru conservarea valorilor tradiționale? Puterea unei nații stă în fiecare individ. De noi depinde dacă vrem să schimbăm ceva. Ne este necesară *„iubirea cea mare"*!

Avem nevoie de o curățenie interioară, de a judeca demn, în frică de Dumnezeu ce am făcut, ce trebuie schimbat, ce putem face pentru *„a grădinări"* la noi *„acasă"*, pentru a ne întări cetatea zilei de mâine.

Avem poate o responsabilitate. Să trezim conștiințe, să insuflăm, așa cum s-a făcut din veacuri, dragostea de țară.

Da, îmi iubesc țara! Un sentiment înălțător! Îmi iubesc neamul! Îmi sunt dragi munții, apele, pădurile și oamenii. Avem o țară minunată și refuzăm să o vedem dincolo de aparențe. Dumnezeu este Român. Așa îl simt. Dumnezeu ne va ține de mână, așa cum a făcut-o de ani. Nu ne va lăsa să ne risipim istoria, tradiția, credința noastră ortodoxă.

Încă avem sfinți părinți care lucrează pentru Biserica adevărată.

Dragostea Părintelui Iustin Pârvu se exercită la nivelul unei țări întregi și chiar dincolo de hotare.

Iată un fragment din *Dragoste prin fapte, patriotism fără lozinci:*

„Dumnezeu a dăruit țării, pe vremea persecuției comuniste, părinți spirituali și duhovnicii cei mai mari din istoria Bisericii noastre. Aceştia au menținut credința în inimile românilor prin cuvântul lor tare. Atunci când ierarhia se plia și când cuvântul ierarhilor era ambiguu, aceşti părinți spirituali au ținut sus inima românească în

nădejdea că Dumnezeu nu ne-a părăsit. Cine ar putea înşira numele lor scris cu litere de foc în conştiinţă. Slăvit să fie Domnul Dumnezeu nostru că nu ne-a lăsat în mâinile vrăjmaşilor noştri ca să-şi râdă de noi şi să spună: bine, bine… Aceşti monahi crescuți în închisori, batjocoriți, umiliți, dar niciodată frânți, au învățat acolo că adevărata dragoste de neam nu are nici o legatură cu noțiunea de naționalism practicată de socialismul ştiinţific şi nici dragostea de patrie nu are nimic de a face cu discursul patriotard de partid.

Acolo am înțeles şi am trăit această dragoste… ne-am iubit Biserica, patria şi neamul de care eram despărțiți prin violență şi crimă, cu toate fibrele inimii noastre, aşa cum şi-au iubit evreii patria (dăruită târziu, nu apărută odată cu neamul în ea dintru început, ca la noi) şi am suspinat cu inima frântă văzând cum ticurile verbale erau preluate (fără nici o rezistență, măcar intelectuală) de unii reprezentanți ai bisericii şi de o parte din elita țării noastre. Acolo am învătat să ne iubim patria cu ardoarea şi cu nădejdea cu care evreii au făacut-o în timpul robiei; acolo am învătat cât de sfântă este noțiunea de neam, cât de cristică este ea, şi nici un cuvânt de dispreț, cum era pentru comunişti şi cum este astăzi pentru masonii şi ereticii din Vest (şi de la noi) care ne batjocoresc sufletul şi iubirile cele mari".

(Părintele Iustin Pârvu)

Clipa sacră, în loc sacru

Nu am fi putut trece săptămâna trecută fără a poposi la Sarmisegetuza. Locul care, în concepția copilăriei, era locul „sacru” al strămoşilor noştri. Atunci, pe vremuri, totul a fost diferit.

O sfințenie, o curățenie a locului care le-a marcat poate copilăria multor elevi iubitori de istorie şi inedit.

Acum, zidurile parcă plâng, parcă sună a chemare. În unele locuri, plugul şi-a făcut loc. Pomii nu mai sunt înfloriți ca altădată primăvara. Nici ciripit de păsările n-am auzit. Doar două localuri mărunte, unde oamenii, printr-o „duşcă”, mai întorc capul spre ceea ce ne-a mai rămas.

Şi, ca niciodată, sus, pe Retezat, parcă cineva nevăzut a construit o altă cetate, cioplită din gheață. Muntele luase o altă formă.

Nu ştiu dacă în fotografiile rămase se pot zări liniile perfecte şi înghețate de disperare… Doar cu acea imagine m-am întors, o cetate ridicată de cei tainici, pentru a arăta celor ce nu vor să vadă cum ar trebui să ne apărăm istoria; dar nu prin nepăsare şi indiferență.

Piatra nestemată a Moldovei

„Piatra nestemată a Moldovei”, cum era descrisă de Dimitrie Cantemir, Ceahlăul, pentru noi, rămâne „Muntele Sfânt” aşa cum Tabor, Athos, având acelaşi hram „Schimbarea la față” sunt recunoscuți.

Urcând Muntele Ceahlăului, nu poți să ai decât convingerea că eşti mai aproape de Dumnezeu.

Vârfurile Toaca, Ocolişul Mare, Panaghia, Ghedeon, semețe şi înălțătoare, parcă ne fac un semn, să nu ne îndepărtăm, să aprindem candela lângă veşmântul lor…

Stâncile cu diverse forme ne provoacă la meditație, la o dorință de a proteja „piatra noastră nestemată”. „Faraonul”, „Santinela”, „Piatra Lată”, „Piatra cu apă”, „Turnu lui Budu şi Ana”, toate aceste stânci parcă adună în şir de mărgăritar multe valori pământene.

Fiecare are ceva tainic, fiecare are povestea sa. Însăşi Cascada Duruitoarea, rezervație naturală ducându-ne spre „Polița cu crini”, ne îmbracă în imaculat, dăruindu-ne binecuvântarea străbună.

Mergând pe Ceahlău, mergi pe urmele istoriei. Nu poți să nu te gândeşti la frumoasa Dochia, fiica lui Decebal, prefăcută în stâncă de către Zamolxis pentru a nu cădea în mâinile lui Traian.

Pe lângă cele 800 de specii din rezervație, oare ce mai ascunde mistic muntele nostru? Câți au zăbovit la „Piatra lăcrimată” pentru a-şi alege drumul?

Oare cei care urcă pe munte aud vocile divine a celor care de veacuri au adus sfințenie muntelui?

Izvoare de apă vie, miros de smirnă şi floare de crin, „Lacrimile Elenei” (Iarba cea mare, descoperită într-un manuscris vechi din 1860 ca leac al unui pustnic), vindecări miraculoase, şi „pace”.

Iată ce ne oferă muntele nostru sfânt, Ceahlăul!

Sfânt prin puritate, sfânt prin frumusețe, sfânt prin cinstiții părinți şi măicuțe binecuvântate, sfânt pentru salba mănăstirilor ridicate de mari domnitori.

La început sihăstriile au vegheat munții. De pildă „Sihăstria lui Silvestru”, devenită Mănăstirea Peonul, Mănăstirea Durău — Platoul Piciorul Sihastrului, acum sunt şi mai multe ca număr, şi mai frumoase.

Ne-am îmbogățit în credință şi în adevăr. Pe „Muntele Ceahlău”, Dumnezeu se milostiveşte. Prezența starețului Iustin, mai adaugă o nestemată la diadema deja formată în jurul Ceahlăului.

Da, avem nevoie de muntele nostru. Avem nevoie de Ceahlău! Un munte plin de încărcătură prețioasă! Aşa cum este Athosul în Grecia, de ce nu am onora şi noi istoria şi pe acei străjeri ce de veacuri, îngeri păzitori, ocrotesc poporul român?

2006

Metania Cuviosului Peon Sihastrul

Revin cu plăcere pe Muntele Ceahlău. M-aş opri la Cuviosul Peon Sihastrul, care avea metania din Schitul lui Silvestru.

Cu dragoste pentru Hristos a sihăstrit mulți ani la nord de Ceahlău, acum acel loc numindu-se „Dealul lui Peon".

În acea perioadă a secolelor XV–XVI, adunând în jurul său mai mulți ucenici, ajunge părinte duhovnic, al tuturor sihaştrilor din jurul Ceahlaului.

În fiecare zi un clopot şi o toacă răsunau în vârf de munte, chemându-i pe călugări la rugăciune. De la acest înțelept cuvios Peon, Ceahlăul s-a numit „Muntele lui Peon" (Pionul), cu cele două vârfuri semețe, „Toaca" şi „Panaghia".

Din vremea sa, hramul muntelui Ceahlău este în data de 6 august, Schimbarea Domnului la Față, asemeni Muntelui Athos.

Faptul că de-acum câteva sute de ani, cineva s-a gândit, să adune, o dată pe an, pe toți sihaştrii din împrejurimi, pentru a sărbători hramul muntelui, ne îndreptățește istoric să cerem pentru Muntele nostru Sfânt, Episcopia de Ceahlău.

Cuvioşii Părinți, pe aceste locuri au privegheat noaptea, s-au împărtăşit împreună cu Trupul lui Hristos, şi au adus laudă lui Dumnezeu.

„Astfel, acest mare părinte a făcut din Ceahlău un Athos românesc, creând în Moldova o puternică tradiție autohtonă care se păstrează până în zilele noastre, Ceahlăul fiind singurul munte din Carpați care are zi de hram".

„Prea cuvioase părinte Peon, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!"

Citind din *Patericul Românesc*, *„o carte de o aleasă trăire duhovnicească, dovedită cu fapte de numeroşi slujitori ai Ortodoxiei româneşti"* ca să-l citez pe pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, nu poți decât să te îmbogățeşti spiritualiceşte prin aceste locuri…

2006

Spre rădăcini spirituale

Plecasem de-acasă în săptămâna luminată, aşa cum ne-a fost şi drumul. Priveam în tăcere pădurile de fag din Ţara Oaşului. Prin frumuseţea locului, natura şi necuvântătoarele îmi vorbeau, ne bucuram împreună de o nouă renaştere…

O comunicare tăcută între mine şi restul lumii.

O vibraţie astrală, o legătură între pământ şi cer.

De 1 Mai ajunsesem la Negreşti Oaş, o oază de linişte, nefirească chiar… Eu, într-un verde crud, păsări cântătoare, un freamăt ascuns ce mă rupe de lume.

Un loc unic în felul său. Oameni mai tăcuţi ca în alte zone. Calzi, prietenoşi. Pensiuni moderne, cu saună, piscină, apă termală. Se spune că prin aceste locuri, odată oamenii primeau sănătate în natură… O apă vindecătoare, cum sunt multe în România. Avem atâtea bogăţii şi nu ştim a le pune în valoare, a trezi interesul celor care doesc să ne calce pragul. Azi mi-a venit în minte o expresie: România frumoasă aproape ca Maica Domnului.

În satul soţului meu, Biuşa, din judeţul Sălaj am întâmpinat sfânta sărbătoare a Izvorului tămăduirii.

Într-o biserică mică, dar caldă, blajinul preot Vasile Gurzău m-a impresionat prin smerenia sa. Cu lumânarea aprinsă în mână, aşa cum este tradiţia după Sfânta Înviere, mai mult îngenuncheat a efectuat Sfânta liturghie, obicei specific satelor noastre. Şi-a făcut o obişnuinţă ca la sfârşitul fiecărei slujbe, să îngenuncheze în faţa Sfântului Altar rugându-se pentru neam şi ţară.

O trăire, o transformare pe care un orăşan le percepe altfel…

Duminica Tomii, Paştele Blajinilor, ne-a găsit la Sucevița. Sfânta Mănăstire mai primitoare ca odinioară… O eliberare, o bucurie secretă.

Sfânta Icoană a Maicii Domnului ne-a primit zâmbitoare.

Cerusem ingăduința unei măicuțe, şi plini de evlavie, cu lacrimi în ochi, ne-am târât în genunchi în jurul icoanei făcătoare de minuni… Se spune că poate împlini o dorință, dacă ceri ajutor cu încredere şi credință.

Un popas în satul Voivodeasa, lângă Sucevița, la cimitir, unde o parte din strămunii mei dorm de ani buni. O privelişte impresionantă. Coşuri pline cu ouă roşii, cozonac, colaci, acoperite cu ştergare bucovinene, aşteptau să ia drumul spre ei, spre cei care acum „tac”, după slujba de pomenire. Preotul solemn, a oficiat slujba, dând citire numelor spre amintire, printre primii fiind bunul Teoctist. Îl plânge lumea, şi acum…

La începutul slujbei aprinsesem o lumânare, gândindu-mă din nou la tata, care poate şi-ar fi dorit să fie printre ai lui, deşi, am simţit prezenţa sa discretă.

Aveam impresia că lumânarea din mâna mea nu se va stinge niciodată, că acea lumină se va duce după tata, cel plecat fără lumină, dintr-un spital… Poate neamurile mele, pe care le cunoscusem în copilărie m-au privit din lumea lor strângându-mi lacrimile… Acolo, în acea ţărână era o parte din rădăcina moşilor mei… O rădăcină puternică cu multe ramificaţii. Pentru o clipă, l-am simţit pe tata alături.

Ne-am îndreptat spre Putna, cu dorinţa de a afla veşti despre Părintele Adrian care revenise la locul unde a fost călugărit, aşteptând eternitatea.

Şi Mănăstirea Putna era altfel decât o lăsasem… ceva se petrece… ceva ce ştiu, ceva nedefinit, ceva ziditor… O linişte grăitoare. Un mister… Eminescu, Ştefan cel Mare şi Sfânt, mai hotărâţi ca niciodată, de a ne da semne nevăzute pentru binele Neamului Românesc.

În biserică mulţi pelerini… Deodată s-a aşternut tăcerea, ceva ce nu puteam defini…. un grup se plia.

Un cor angelic m-a încremenit.

Pe cripte apasă eternitatea!

S-au alăturat oare şi îngeri?

Fusesem toţi prinşi într-un imn al Învierii, al bucuriei, al speranţei luminate, a zilei de mâine.

Cântul liturgic m-a purtat pe moment într-o altă lume, sub privirile binecuvântate ale Maicii Domnului, a Tuturor Sfinţlor…

În România noastră cea adevărată, avem spiritul *viului*… Nu avem de ce ne teme! Oricâţi doresc să ne risipească izvoarele, munţii, inimile, nu vor reuşi niciodată! Suntem mai puternici ca niciodată!… Noi cei tăcuţi şi tainici…

Părintele Adrian se simte bine. Uneori primeşte chiar vizite. Nu am dorit să răscolesc amintiri şi l-am lăsat să se odihnească. Pentru mine a fost suficient să ştiu că este într-un loc bun, aproape de sfinţii neamului…

Ceahlăul îşi lasă tăcut umbra spre lacul Bicaz. O privelişte de vis în care eu şi soţul meu, Vasile, privind dansul norilor, încercam să desluşim semnele ce vin înspre noi.

O linişte nedesluşită în care mângâierea sacră a celor care păzesc Sfântul Munte o emană spre noi, ca o binecu-vântare.

Încerc să descifrez mesajul pe care-l simt în interior. O pace tainică strecurată în suflet. O bucurie a prezenţei nevăzute a îngerilor care veghează locul.

Vârful Ceahlău pare o cetate, o catedrală a Neamului Românesc. Lângă el, cineva veghează, drept, falnic, de neclintit, îmbrăcat în armură aurie. În funcţie de *„vremuri”*, îşi

ascunde piscul în nori, uneori plânge, alteori surâde. Pete albe de zăpadă, ici, colo, grădini de crini de gheață. Un Rai pământean, o altă lume, o lume tăcută a celor care ştiu şi întăresc rădăcinile neamului.

Oare ar putea cineva să ne urnească munții? Niciodată!!!

Aşa cum ne va fi şi credința străbună, de neclintit, aceeaşi, aşa cum ne-a fost lăsată, în ciuda vrerii unora care nu reprezintă acest popor…

Spre asfințit, pe apa lacului Bicaz, steluțe parcă coborâte din munte, vorbesc cu soarele, sclipesc enigmatic, unduindu-se după semnele cerului.

Par grăbite în a-şi spune ce au văzut în lume, ce zile vor veni…

Ceahlăul, „Perla Moldovei", străjuieşte semeț o lume, un neam, o *Românie tainică*.

Cu bucurie ne-am apropiat de Mănăstirea Petru Vodă.

Am regăsit-o mai prosperă, mai primitoare. Pelerini, mai mulți ca în alte locuri, pentru a-l întâlni pe duhovnicul Iustin Pârvu, pentru a primi din mâna sa, binecuvântare şi cuvânt de folos. La uşa Părintelui oamenii aşteaptă răbdători, plini de încredere şi speranță.

Da, „Părintele are multă treabă", ne-a mărturisit un călugăr.

Coborâsem în micul cimitir unde Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa se odihneşte. Coroane de flori, o flacără ce va arde veşnic în acel loc dorit şi sfânt.

La Mănăstirea Petru Vodă, cerul pare mai curat, o seninătate deplină pe chipurile celor care viețuiesc în acel loc. În fața mănăstirii, o măicuşă c-un chip luminos, culegea fericită flori de câmp. Radia în lumina credinței!

Mănăstirea Petru Vodă se poate număra printre puținele locuri unde credința vibrează tainic cu imagini desprinse din *Pateric*.

Şi toate cu voia lui Dumnezeu, sub ochii celui mai mare duhovnic, Iustin Pârvu, în jurul căruia, zi de zi, se alătură din ce în ce mai mulți călugări. „Nici nu sunt atâtea locuri câte cereri sunt", ne spusese acelaşi călugăr. Şi noi vom fi alături de Părintele Iustin Pârvu, indiferent de vremuri. Harul lui Dumnezeu s-a revărsat peste aceste locuri, chiar dacă din cauza unor „paşi şovaielnici" s-a făcut tulburare în viața monahală. Dumnezeu ne vorbeşte prin oameni aleşi, în a nu ne lăsa să ne risipim sau să ne îndepărtăm de tradiția bisericii străbune. Nu suntem singuri, mereu cu inima spre Cel de Sus.

Dumnezeu să-i dea putere bunul Parinte Iustin Pârvu, în a-şi păstori ani mulți cu sănătate turma ce-l recunoaşte ca un om ales spre salvarea şi trezirea noastră cu fața spre Dumnezeu.

Pe o terasă a „Pensiunii Brenda", aşezată între Valea Largă şi Bicaz, plină de muşcate, încremenisem în fața frumuseții naturii, neputându-ne dezlipi ochii de la muntele drag.

Imagini de vis… În fața noastră lacul, străjuit de Ceahlău.

Jocurile de lumini ce cad de pe munte spre apa sclipitoare, ne determină să alunecăm şi noi cuprinşi de o vrajă, sub acea mantie tăcută şi miraculoasă.

Suntem speriați de-atâta liniște şi pace interioară. Parcă ceva vine spre noi ca o rugăciune. Cerul mai albastru, soarele cald, verdele vorbitor, limbajul necuvântătoarelor şi murmurul duios al pădurii, al florilor din jur, ne fac să trecem dintr-o stare în alta.

Ceva nedefinit, greu de a se descrie în cuvinte. Sacrul din aceste locuri ne-a pătruns. Parcă acei îngeri nevăzuți veghează ca eu şi soțul meu Vasile, să ne putem bucura de splendoarea sfințeniei. Pe terasă, citind cartea Părintelui Iustin, *Cu părintele Iustin Pârvu despre moarte*, *jertfă şi iubire*, m-a surprins soțul meu prin lacrimile sale.

Emoționat de paginile părintelui, impresionat de privelişte. L-am simțit vrăjit, spre bucuria mea. Vom mai reveni aici. Prin puterea sa magică, Ceahlăul ne cheamă an de an…

Nori răzleți se arată după culmi, dar „cetatea" are un aer împărătesc. Curg săgeți de lumini şi umbre… Un vânt uşor îmi aduce o şoaptă de pe munte… E vocea tainică ce-mi luminează ziua…

Insomnii cu întrebări…

Ce-ar fi să facem un calcul simplu: ce s-a furat, ce s-a vândut, şi ce ne-a mai rămas?

Ca cetățean simplu, îmi doresc, deocamdată, să se poată salva ceva ce nu a fost alterat.

Avem nevoie de iluminați pentru fiecare fir de iarbă, pentru fiecare pom, pentru fiecare vietate. Dacă am reuşi salvarea de la un dezastru, atunci aş fi convinsă că-i vom putea ajuta pe frații noştri din Bucovina şi Timoc.

Nu putem rămâne indiferenți.

Dintr-o dată m-am văzut „lipită" pe harta lumii.

Şi Doamne, ce bine era în Asia când mă născusem! Ştiam toate continentele…

Dar, săracă de cap, până azi n-am ştiut că, iată, sunt în Europa. Cu ce? Cu sărăcie, umilință, incultură, sistem deşănțat, gata să ne ducă pe toți undeva într-un bazar. Suntem ieftini, dar buni. Amuzantă poveste. O țară bogată şi frumoasă devastată de barbari, de cei care nu au rădăcini…

Dar țara freamătă. Munții se clatină. Aurul țipă, petrolul la fel, nu vor înstrăinare.

Ne-a întrebat cineva ce părere avem de marile privatizări?

A ținut cineva seama de cei care au strâns semnături pentru salvarea Roşiei Montane?

Toți doresc doar putere! Şi dacă există putere, banii curg gârlă, nu contează cum, chiar de ne-am vinde morții. Dar nici pe aceeia nu-i mai putem îngropa. Îi implorăm să nu se ducă, deşi bieții bătrâni se şi văd prea timpuriu aruncați… A apărut „taxa de viață"… taxa „de moarte"…

Oare până când?

Îmi doresc o Românie curată. Nu hărțuită, nu dirijată de „hahalere"… chiar am ajuns să ne vindem noi între noi.

O tragedie neacceptată biblic. O durere înăbuşită în câteva gânduri de seară.

14 decembrie 2006

III.
FEȚE DUHOVNICEŞTI

Veşnicia ascunsă într-o clipă

Cuviosul Arhimandrit Arsenie Papacioc (fiul lui Vasile şi Stanca) s-a născut la data de 15 august 1914, în comuna Misleanu, regiunea Bucureşti. A absolvit Şcoala de Arte şi Meserii din Bucureşti, devenind desenator. În anul 1949 primeşte tunderea în monahism la Mănăstirea Antim din Bucureşti, pe seama Mănăstirii Sihăstria, judeţul Neamţ, având ca naş pe Protosin-ghelul Petroniu Tănase.

Este hirotinit preot în data de 26 septembrie 1950 pe seama Mănăstirii Slatina, unde se nevoieşte câtiva ani ca duhovnic, egumen şi ucenic al Părintelui Cleopa Ilie, starețul acelei mănăstiri.

A fost condamnat în 1959 la 20 de ani muncă silnică pentru infracţiunea de uneltire contra ordinii sociale. Sentinţă absurdă, având în vedere că în urma unui alt proces din 1956, a fost achitat de această învinuire. Face parte din mişcarea ortodoxă „Rugul aprins”, alături de preoţii Vasile Voiculescu, Dumitru Stăniloaie, Petroniu, Sofian Ghişu, Sandu Tudor, Adrian Făgeţeanu etc. Trece prin mai multe închisori: Suceava, Aiud etc.

După ani mulţi de închisoare şi prigoană, preot paroh în Ardeal, stareţ la Mănăstirea Cozia, duhovnic la Mănăstirea Cernica, şi începând din anul 1976, este duhovnicul Mănăstirii Sfânta Maria din Techirghiol.

Prea Cuvioşia Sa este căutat tot mai mult de credincioşi, monahi, preoţi, ierarhi, care vin pentru povăţuire, cuvânt de folos, şi armonie.

Este autor a volumului *Veşnicia ascunsă într-o clipă* — 2004, iar convorbirile Domniei sale au fost cuprinse în două volume îngrijite de Arhimandrit Ioanichie Bălan *Convorbiri Duhovniceşti* (1984–1986), iar în 2004 apar volumele *Ne vorbeşte Părintele Arsenie*, carte tipărită şi binecuvântată de I. P. S. Daniel, Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei.

Veşnicia ascunsă într-o clipă, cartea plină de înţelepciune a Arhimandritului Arsenie Papacioc, mi-a trezit dorinţa să-l cunosc personal.

Am citit despre Domnia Sa, şi dacă tot eram la Techirghiol de Sfânta Maria, nu puteam rata ocazia de a-l vedea, pe cel pe care veşnicia îl face din zi în zi mai înţelept.

M-au îndrumat măicuţele prin forfota de mulţime care venise la Prohodul Adormirii Maicii Domnului, spre chilia Sa, avertizându-mă că nu-l voi putea vedea, fiind suferind.

Cu o convingere interioară, am rugat-o pe măicuţa care-l avea în grijă, să-mi faciliteze o mică întrevedere.

Am aşteptat în acea ambianţă de sfinţenie şi armonie, vocile înălţătoare în miez de noapte, şi dintr-o dată, l-am văzut pe blajinul duhovnic ieşind din locuinţa Sa, în cerdac. Măicuţa, sfioasă, mi-a făcut un semn de chemare şi am ajuns lângă dânsul. Privirile noastre s-au întâlnit. Nu puteam face nici o mişcare. Înţepenisem în spatele omului lui Dumnezeu, şi parcă aerul era mai proaspăt, mai ozonat. Îi strângeam cărţile în braţe,

aşteptând momentul în care să-i pot vorbi, sau să primesc doar o simplă binecuvântare. Ochii s-au oprit pe coperta unei cărți, şi-n lumina lumânărilor am reuşit să citesc *Să ştim să murim şi să înviem în fiecare zi…*

O filozofie aparte, duhovnicească, plină de tâlc şi înțelepciune. În liniște, se apropiau oamenii doar pentru a fi binecuvântați. O tandrețe deosebită o manifesta cu duioşie în priviri, când ajungeau cu timiditate, copii. Parcă îmi venea să cânt un cântec din copilerie, *Lăsați copiii să vina la mine*…

Mai veneau fiice duhovniceşti şi-n tăcere îi lăsau câte ceva. Atunci nu ştiam că a doua zi îşi sărbătorea ziua de naştere, de ziua Adormirii Maicii Domnului.

Obosit, s-a ridicat, disperată am alergat după Domnia Sa, i-am cerut o binecuvântare, şi am înțeles că trebuie să mai revin…

Aşa am şi făcut. Împreună cu soțul ne-am îndreptat spre mănăstire în următoarea zi. Eu tăceam. Reuşisem să citesc *Veşnicia ascunsă într-o clipă*, altfel îl vedeam acum pe marele arhimandrit.

Am învățat, aşa cum învăț în fiecare clipă, mai mult despre „armonie", despre puterea îngerului meu păzitor de a veghea. Citind cartea, mi-a rămas în minte o pildă, cum un înger a fost iertat de Dumnezeu, doar când i-a adus o lacrimă omenească.

Aveam de gând să aştept pe trepte, până când voi putea fi primită. M-am rugat, şi fiind în lumina sfintei mănăstiri, am ajuns să-l privesc din nou în ochi pe marele părinte.

Este omul lui Dumnezeu, este omul fără vârstă. Nu are timp de pierdut. Fiecare clipă este prețioasă. Oameni din toate colțurile țării îl caută, i se cere cuvântul de folos. Nu poate refuza ajutorul pe care îl poate da prin povețe şi rugăciune. M-am simțit neînsemnată stând în fața acestui mare om. Am început să plâng. Cu lacrimi cristaline nu-mi luam ochii de la cel din fața mea. L-am rugat să-mi facă o dedicație pe cartea *Cruce, moarte–înviere.*

M-am bucurat de privilegiul de a cunoaşte încă un mare părinte înțelept în viață. Oare ştim să-i prețuim pe cei pe care încă îi mai avem? De ce nu suntem în stare să prețuim această veşnicie ascunsă într-o clipă, spre folosul nostru şi al poporului român?

Am plecat copleşită. O pace interioară care nu are nevoie de cuvânt. Am plecat plină de armonie.

Pentru marele părinte, fericirea, iubirea, împlinirea, toate se cuprind într-un singur cuvânt: *ARMONIE.*

Aşteptând autobuzul pentru a ne îndrepta spre gară, doi turişti cu vârste diferite, ne-au întrebat discret de mănăstire.

„Unde este omul sfânt?"

I-am privit în tăcere, nu găseam răspunsul potrivit.
Auziseră că la Mănăstirea Techirghiol trăieşte un sfînt…
Acesta nu putea să fie decât Arhimandritul Arsenie Papacioc.

„Vă mai spun ceva; fiți atenți la secundă, la fiecare secundă! O secundă, o biată secundă, la care nici nu suntem atenți, şi mântuirea poate fi pierdută! UN MOMENT E FOARTE IMPORTANT DACĂ ŞTII SĂ-L TRAIEŞTI. Deci trăieşti momentul ca să repari

trecutul şi să câştigi viitorul! Nu vă gândiți ce va fi. Lăsați viitorul să-şi rezolve singur problemele! Tu trăieşte momentul ăsta cum trebuie şi lasă în seama lui Dumnezeu viața ta." (Arhimandrit Arsenie Papacioc)

(Ierom. Arsenie Papacioc la 92 de ani,
Techirghiol Sfânta Mănăstire Sf. Maria)

16 august 2006

Aşteptând eternitatea…

O zi de vară, caniculară. Pornisem de dimineață pe Valea Jiului, la îndemnul unui prieten de a-mi regăsi „bunicul copilăriei mele", părintele Adrian Făgeţeanu, izolat lângă Sfânta Mânăstire Lainici, la schitul „Locuri rele".

Jiul curgea liniştit, boarea dimineții îmi aducea amintiri bucovinene legate de pribegie, de acea lacrimă ce se prelinge pe obrazul tuturor celor dezrădăcinați. Eram emoționată de această întâlnire, aveam o teamă ce mă înfrigura, că poate ajungând „acolo" — nu-l voi mai regăsi. Răsuflasem uşurată în momentul în care un copil cobora pe scările de lemn frecate de vreme, şi c-un zâmbet angelic, mi-a confirmat că părintele Adrian *trăieşte*.

Nu am avut răbdare să mai facem încă 5 kilometrii pe jos, deşi se cuvenea. Am mers pe un drum forestier până la schit. Era dimineața, ora la care rugăciunea te mângâia la fiecare freământ de frunză. N-am avut răbdare să-mi aştept soțul. Am fugit prin iarba udă spre prima căsuță modestă din incinta schitului. Mă desculțasem să simt roua dimineții binecuvântată şi să admir peisajul mioritic, care iarăşi mă ducea în gând spre Bucovina. Am fost îndrumată de un călugăr tânăr spre casa părintelui Adrian. O casă aşa cum sunt cele din satele bucovinene. Am urcat scările cu inima tremurândă şi auzind voci înălțătoare, am intrat şi am îngenunchiat împietrită de imaginea preotului modest şi cucernic, care îngenuncheat, îşi făcea rugăciunea. Părintele care oficia slujba dimineții, un tânăr călugăr bucovinean care-l îngrijeşte pe bunul ieromonah, m-a privit pentru o clipă, şi cu aceeaşi evlavie şi-a continuat rugăciunea. Părintele nu-şi ridica ochii. Îngenunchiat, cu inima spre Dumnezeu, cu inima spre iubirea față de omenire, îşi lasă cuvântul în rugăciune din tot sufletul. Pentru moment, vocea sa m-a cutremurat, mă facuse să mă simt aproape de cer, aproape de Dumnezeu.

Ochii săi nu mai sunt ca altădată. Aceeaşi sclipire, acelaşi albastru, acceaşi agerime, dar vede mai mult cu sufletul. L-a început nu mă recunoscuse. Am început să-i povestesc de vremuri trecute când corespondam, când îl vizitam pe la mănăstirile unde era obligat să meargă. Evita să-mi pomenească de ceea ce eu, atunci, sesizasem. Mutat de la o mănăstire la alta, citirea corespondenței şi altele…

I-am vorbit despre „Rugul aprins", de poziția intelectualilor pentru cei care încă mai suferă. Ocolea subiectul — discret, se îmbufnase când i-am spus că este considerat unul dintre „înțelepții părinți" şi „apostol" al bucureştenilor. Mândria nu i se potriveşte. Chiar dacă a construit două mănăstiri, nu vorbeşte prea mult. Legătura sa cu Dumnezeu este ceea ce îl interesează. În profunzime se simte neputincios că nu poate lupta pentru biserica ortodoxă, împotriva celor care vor destrămarea ei. Nu are altceva de făcut decât

să se roage. În momentul în care i-am vorbit de intelectualii din toată lumea, care pledează pentru integritatea bisericii noastre, a tresărit uşor şi a făcut semnul crucii.

Am vorbit despre dulcea Bucovină. *O temă caldă şi dragă bunului meu bunic*. Ţara Fagilor cu lanuri de in înflorit, cu scoarţe frumoase, cu mirosuri de fructe şi flori de câmp, cu oameni inimoşi. Acolo, în odaia sa, m-am simţit acasă. Acasă în Bucovina. Simplitate, aer proaspăt, spiritualitate. Pentru el copiii înseamnă foarte mult. Ţine la unitatea familiei, la ceea ce Duhul Sfânt ne dăruieşte. Şugubăţ din fire ne-a vorbit în pilde, aşteaptă să se alăture celorlalţi şapte fraţi care stau la umbra brazilor în curtea bisericii. Am învăţat că apropierea curată de Dumnezeu, ocolirea păcatelor ne face sănatoşi şi eterni. Ne-a mărturisit îngrijorat de numărul scăzut al ortodocşilor, de practica unora de a-i convinge pe alţii să treacă la alte religii, nemulţumit pentru cei care consideră că în România sunt „prea multe ciori negre", adică călugări. De ce-i deranjează pe unii faptul că noi avem multe mănăstiri? I-am simţit amărăciunea când ne-a vorbit despre „popi" şi „preoţi".

„Pe vremuri, oamenii aveau cruce de lemn şi inima de aur. Acum, au cruce de aur şi inima de lemn". L-am simţit trist o clipă. Răscolisem prea mult şi poate nu a fost înţelept. Ne-a povestit despre anii studenţiei, despre detenţie, despre puterea credinţei în cele mai cumplite momente. Trecuse pe lângă moarte de şapte ori, în închisoare el a fost cel mai bătut, dar *credinţa* şi *crucea sa de lemn* l-au salvat. Dar, fiind „bunicul" meu, dintotdeauna, deoarece pe ceilalţi nu i-am cunoscut niciodată, am primit la plecare o binecuvântare.

Ar fi dorit să-mi dăruiasca ceva, aşa cum se obişnuieşte în Bucovina. S-a uitat lung la mine şi zambindu-mi duios, mi-a spus că singurul său dar este rugăciunea sa pentru mine şi familia mea. Un dar minunat pe care îl preţuiesc. M-am despărţit cu greu de acea parte mirifică de lume. Îmi lăsasem bunicul trist şi abătut. Trist pentru o lume neascultătoare, abătut pentru ceea ce se întâmplă înlăuntrul nostru. Am ajuns acasă obosită, răvăşită şi totuşi alta. Primisem o lecţie de viaţă, o lecţie de istorie, o bucată de pace.

Eram fericită, *îmi văzusem bunicul!* Da, la plecare întrebându-l ce să-i aduc când mă voi întoarce, simplu, mi-a raspuns: *O BUCATĂ DE PACE!*

Sf. Mănăstire Lainici, 2006

Om şi icoană

De Ziua Sfinților Arhangheli Mihail şi Gavriil, are loc Hramul Mănăstirii Petru Vodă din județul Neamț, un loc mirific în care te regăseşti într-un univers tainic. Prezența Părintelui Iustin Pârvu, un om al seninătății contemporane, de o profunzime şi o noblețe sufletească deosebită, face acest colț de țară să fie demn de un mic „Athos românesc", cu oameni calzi, blajini, într-un decor desprins parcă dintr-o pictură a Renaşterii, în care Raiul, este prezent prin verdele nădejdii, a viselor noastre… Recunoscut drept urmaş al părintelui Cleopa, de la Mănăstirea Sihăstria, Iustin Pîrvu, prin faima sa duhovnicească, este cunoscut în toată țara.

Construcția Mănăstirii Petru Vodă, dedicată martirilor din închisorile comuniste, a fost începută în anul 1992, un vis mai vechi al părintelui. *„Mic copil fiind, cutreieram dealurile astea şi visam că într-o bună zi aici o să se construiască o mănăstire în care să slujesc. A fost o imagine care m-a ajutat să trec peste anii de detenție"*, mărturiseşte părintele Iustin, fost condamnat pentru convingerile sale la 19 ani de detenție, în închisorile comuniste.

Mănăstirea Petru Vodă, azi loc de pelerinaj pentru toți credincioşii, adăposteşte în biserica mănăstirii osemintele martirilor de la Aiud. Nu întâmplător Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa şi-a ales locul de „linişte" în cimitirul Sfintei Mănăstiri, unde flacăra credinței de-o viață este mereu trează, prin cei care priveghează.

„Nu este numai meritul meu. Călugării, preoții din mănăstire, credincioşii care m-au sprijinit, toți, cu ajutorul lui Dumnezeu, am făcut posibil acest lucru. Aşa şi trebuie să fie, credința dreaptă nu trebuie lăsată să moară. Când privesc în jur, la mănăstire, la natură, la oameni, mă simt ca şi când aş fi la Athos", mai susținea starețul Iustin.

Am avut privilegiul de a-l întâlni în această vară pe bunul Părinte Iustin. Mereu sunt dominată de acea alură impunătoare a marilor noştri părinți duhovniceşti.

Privirea albastră şi senină, acei ochi blânzi şi gânditori, gesturile pline de modestie şi smerenie, îți dau sentimental că eşti în fața unui „voievod al munților", care ştie, vede, aude fiecare foşnet, fiecare strigăt al deznădejdii şi oropsirii omului. Nu ştiu când are timp pentru odihnă. Mereu asaltat de oameni bolnavi, de oameni care au nevoie de un cuvânt de folos. Are timp pentru fiecare, ştiind că-n vremurile noastre tulburi, doar credința noastră ortodoxă ne mai poate salva din fața răului. Dacă în detenție a suferit pentru convingerile sale politice, astăzi, suferă pentru fiecare român ce-i trece pragul, suferă pentru „un rău" deja instalat pe umerii Neamului Românesc.

Mâine, lumini magige vor lumina Ceahlăul. Sufletele celor plecați, vor coborî pentru o clipă în biserica mănăstirii printre mir şi tămâie mirositoare. Se vor regăsi cu toții într-o unică rugăciune pentru mântuirea Neamului Românesc, atât de încercat…

Păstrarea credinței, în ciuda greutăților, este singura noastră şansă de a rămâne o națiune demnă şi puternică.

„Suntem tot mai slabi, mai obosiți, mai tracasați de lumea aceasta interesată să descompună națiunile şi viața noastră. Există o continuă tendință de descompunere şi o tendință negativă asupra ființei noastre spirituale, ortodoxe, şi soluția este să ne păstrăm credința, în ciuda tuturor greutăților”.

(Părintele Iustin)

2007

Iustin Pârvu, dăruitor de har

Întâlnirea cu bunul părinte Iustin Pârvu, şi darul primit la Petru Vodă, cartea *Mărturii ortodoxe*, avându-l ca autor pe Arhimandritul Cleopa Ilie, mă determină din nou să revin în lumea celor care prin lumina Cuvântului Dumnezeiesc au făcut din strămoşii noştri adevărați trăitori ai mesajului divin.

„Cade-se celui ce învață şi nu face, ca, ruşinându-se de cuvintele sale, să înceapă şi el a lucra într-o bună zi".

(Sf. Ioan Scărarul)

Părintele Iustin Pârvu, un om al jertfei, al dragostei față de semeni şi nație. Nu l-au putut schimba închisorile comuniste. În rugăciune a găsit forța, puterea de a merge mai departe, ca ziditor de suflete, ca om al faptei în slujba poporului său. *„Credința este moartea fără fapte şi faptele fără dreapta credință sunt moarte!"*

(Arhimandrit Cleopa Ilie,
Mărturii Ortodoxe)

La Sfânta Mânăstire Petru Vodă, duhovnicul românilor, răbdător şi blând deschide o fereastră pentru fiecare, prin rugăciune, şi cuvinte de folos.

Un adevărat apărător al credinței ortodoxe străbune, un iubitor de neam, preocupat de „vremuri", îndemnându-ne mereu spre „lumină", în căutarea mântuirii, fără teamă, purtându-l în noi pe Hristos, rugându-ne neîncetat la Măicuța Domnului.

„Dacă vom ajunge să ni se impună condiții străine adevărurilor noastre de credință, Biserica *neapărat se va rupe*. Arta vrăjmaşului este de a împărți, *divide şi stăpâneşte*. E un principiu valabil dintotdeauna. Nici cei 12 apostoli nu au rămas în unitatea lor de la început, pe unul l-a dezmoştenit diavolul. La crucea lui Iisus au rămas Maica Preamilostivă şi alți vreo câțiva, restul s-au risipit, au fugit. Până şi Petru a fost reîncadrat între apostoli. Aşa este şi la ora pe care o trăim. *Vremurile sunt mult mai grave acum*, pentru că atunci mai exista o şansă de revenire, cum s-a şi întâmplat de altfel. Acum, însă, nu mai e nici o şansă: ori Hristos, ori Satana! Până acum mai mergea, cu carnetul de partid, renunțai la el, mai cu steaua în cinci colțuri, mai cu crucea, dar de data asta nu se mai poate aşa. Acum e tranşant: ori 666 şi cardul, ori crucea! De-acum se alege şi urmează un creştinism adevărat şi un anarhism cu totul lepădat. Aşa cum ne întreabă la botez: *„Te lepezi de Satana şi de toate lucrurile lui?" „Mă lepăd de Satana şi de toate lucrurile lui".* Iată că acum se împlinesc nişte făgăduințe ale tale, puse deoparte mai de demult. La călugărie, în fața altarului, iarăşi te întreabă: *„De ce-ai venit, frate? Din vreo silă sau din vreo nevoie?" „De bunăvoie am venit, Părinte". „Dar nu ştii că ai durere, ai necazuri, ai amărăciune, ai luptă, ai crucea lui Hristos?" „Cu ajutorul lui Dumnezeu,*

da, Părinte”. Ce avem noi creştinii şi monahii care trăim în acest gând frumos al Maicii Domnului, ca să ne putem împotrivi vrăjmăşiei care s-a ridicat împotriva noastră? Să nu ne temem de zilele acestea care sunt cele mai favorabile pentru spălarea şi dezbrăcarea noastră de omul vechi şi îmbrăcarea întru Iisus Hristos, Domnul nostru. Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine! E un prilej de fericire, ca să ne luminăm şi să ne întărim pe calea mântuirii”.

(Pr. Iustin Pârvu)

2007

Am pierdut un mare Părinte

Marii duhovnici nu-şi încheie lucrarea odată cu trecerea lor la veşnicie. Petrecerea lor prin această lume rodeşte mult timp după ce ei nu mai sunt printre noi. Pilda vieții lor, cuvintele lor de învățătură, rânduielile aşezate de ei în viața nenumăraților fii duhovniceşti, aluatul sănătos pus în frământare, nădejdea pe care au sădit-o în inimile oamenilor, toate aduc lumină şi în sufletele oamenilor roadele Duhului: *dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea*, după cuvintele Sfântului Pavel (Gal. 5, 22–23).

Din ziua în care am rămas fără PĂSTOR, simt o sfârşeală, o durere, ochii îmi sunt plini de lacrimi. Am ascultat mesajele oamenilor, care au venit acum deşi târziu…

Mi-am aminit ce s-a întâmplat în vara anului 2004, pe 14 august la Sf. Mănăstire Techirghiol. Preafericirea Sa oficia Sfânta Liturghie, alături de un public numeros. Îl priveam cu sfială, înmărmurită de alura Sa, de acea mantie nevăzută pe care doar cei aleşi ştiu cum să o poarte.

Nu ştiu ce s-a întâmplat, dar, dorind să se aşeze, a căzut pe spate. Toți am încremenit. În spatele scaunului, nu exista nici un punct de sprijin, doar beton. „Un înger" nevăzut l-a ridicat şi a continuat oficierea slujbei ca şi cum nimic nu s-a întâmplat.

Ştiu doar că la terminarea Sfintei Liturghii, am alergat şi eu la fel ca alții doar să-l ating. Nu mi-am dorit altceva. A fost ultima mea întâlnire cu marele patriarh, într-adevăr singur doar cu Dumnezeu.

„Diamantele" văzute în ochii Prea Fericitului vorbind de mama Domniei Sale, sunt acum stele. Un mare păstor care a răbdat şi a trudit pentru binele neamului românesc!

Îmi este foarte greu să-mi privesc sufletul în aceste zile. Sunt cernită şi eu, ca adevărații iubitori de neam.

Sunt tristă! Aceeaşi tristețe care vă macină şi pe Dumneavoastră!

Dar „Botoşăneanul" nu a plecat! Va fi mereu printre noi, făcând cinste poporului românesc! Îşi va găsi locul în numeroase scrieri şi cei care l-au umilit poate vor regreta răul făcut.

O pildă pentru fiecare dintre noi! Să ştim să iubim, să iertăm, să ne putem păstra demnitatea şi credința străbună.

Cu smerenie şi umilință să cerem Lui Hristos: *„Pomeneşte-L, Doamne, pe Preafericitul Patriarh Teoctist în Împărăția Ta*".

Să luăm aminte la cel ce a plecat dintre noi. Să aprindem şi noi o lumânare şi să-i iertăm în gând pe cei care i-au amărât uneori firea sa duhovnicească.

Să învățăm să *„prețuim gesturile şi sacrificiul”* pe care le-a pus în slujba Neamului omenesc.

Am pierdut un mare Părinte. Dumnezeu să-l odihnească cu Drepții în grădina Sa! Amin!

2 august 2007

Remember

Doar o plecare, o plecare pripită a celui care a fost şi este Vlădica Antonie Plămădeală. Domnia Sa a plecat doar într-o călătorie. Chiar dacă a trecut un an, nici zece, nici o sută de ani de vor trece, nu vom percepe momentul decât ca o simplă plecare lângă Tatăl Ceresc. A plecat, dar nu ca orice muritor… A plecat într-o lume astrală de unde binecuvântarea sa se revarsă, prin rugăciune, spre noi, cei care-l pomenim astăzi. Plecând în sfântă zi de sărbătoare, este ca şi cum îngerii l-au luat şi l-au dus acolo, în locul acela neştiut, nevăzut, dar plin de sfinţenie. Haideţi, dar să vărsăm o lacrimă, astăzi în amintirea lui Vlădică al nostru. Haideţi să-i scriem o scrisoare „înlăcrimată" chiar, pentru ca prin stelele ce strălucesc deasupra noastră în miez de noapte să ne arate drumul, drumul spre Faptă, drumul spre credinţă. Dumnezeu nu l-a luat întâmplător. Poate a dorit să-l ferească de „fiare", de cei ce trâmbiţesc fără minte, călcând în picioare principiile ortodoxe. Pentru noi, Marele Vlădică Antonie Plămădeală nu a murit. Ne priveşte zâmbind de-acolo de sus: cum îi purtaţi zi de zi „Fapta", cum încercaţi să desăvârşiţi ceea ce Domnia Sa ar fi dorit să se facă.

Haideţi să aprindem azi o lumânare, haideţi să ne rugăm împreună pentru Vlădică al nostru, ca de-acolo de unde este să ne trimită imnul îngeresc, curăţenie şi mângâire.

„Doamne, dacă mă auzi, ai grijă ca-n faţa tronului Ceresc să primească lumina noastră pământeană şi gândul nostru de mulţumire şi dor. Da, ne este dor, aşa cum şi Domniei Sale îi este dor. Şi plâng şi eu şi plangi şi tu, frate, şi lacrimile noastre, adunate-n spice vor ajunge bobiţe de aur pe fruntea îngândurată a părintelui nostru plecat într-o lungă călătorie. Vom ajunge şi noi de vom fi vrednici, după FAPTĂ, să-l regăsim la fel ca întotdeauna bun şi înţelept pentru a ne da din pacea Sa sacră.

Să lăsăm candela să ardă astăzi, când prin inimi curate putem pomeni un mare nume: **Antonie Plămădeală.**

2006

Aleasa floare duhovnicească a Moldovei

Paşii m-au purtat în această vară spre Muntele Sfânt, Ceahlău.

Nimic mai frumos decât „Athosul" nostru românesc. Perle binecuvântate, ctitoriile ortodoxe voievodale, aer proaspăt primenit de respirația tainică a sufletelor ce încă mai rătăcesc prin peşteri.

Un loc tainic l-am descoperit urcând la Schitul Sihla, unde într-o peşteră pe versantul nordic al muntelui s-a nevoit o mare pustnică, Cuvioasa Teodora, „aleasa floare duhovnicească a Moldovei".

Peştera a devenit un mic paraclis, un loc de pelerinaj pentru cei credincioşi. O mulțime de lumânări, de iconițe, o rază de soare oprită în loc de vremuri.

S-a scris mult, sunt multe legende, dar personal sentimentul călătorului care ajunge în acel colț de tară, este unic. Eăti undeva, într-un colț de rai.

Aproape de peşteră, pe o cărare în vale, te întâmpină misterios, fântânița Sfintei Teodora, pe o stâncă înaltă, aşezată la marginea unei prăpăstii. Într-o mică scobitură, după cum spune tradiția „Sfânta Teodora şi-a săpat-o cu înseşi unghiile sale", se strângea ploaia, sau picături de rouă, din care Sfânta îşi potolea setea.

„Un strop de apă adunat din ploi sau din roua nopților zace veşnic pe fundul acestei scobituri căptuşite cu mătreață", fiind tămpăuitoare de boli.

De ce Sfintele sale moaşte se află la Kiev, în peşterile Mănăstirii Pecerska, nu am înțeles. Pe raclă fiind scris „Sfânta Teodora din Carpați". Oare nu o putem aduce acasă?

Unii spun că moaştele au fost duse în Rusia imediat după moartea sa, alții mai spun că după 1830, ele fiind în posesia familiei Sturza şi aşezate în biserica Miclăuşeni-Iaşi, iar în 1856, au fost date Mănăstirii Pecerska, în schimbul unor veşminte de fir.

Minunile din acel colț de rai, prezența nevăzută a Sfintei Teodora de la Sihla, încă rugătoare pentru Neamul Românesc, au dus la trecerea Cuvioasei în rândul sfinților, fiind pomenită pe 7 august.

„Ieşind din moartea pietrei, cu ochiul obosit,
Deodată vezi o stâncă cu vârful ruginit.
E vatra suferinței, e peştera în care
Martira Teodora aflat-a alinare.

Aici, sfânta femeie, ducând un aspru trai,
Vedea prin rugăciune minunile din rai.
În fața grotei sfinte, o piatră se arată
Pe fruntea ei pleşuvă, de fulgere brăzdată

Săpat e din natură, un mic rotund bazin
Ce-n orişicare vreme cu apă este plin.
Sfinţenia şi taina aicea predomnesc.
Pădurea, apa, stânca, tăcute se privesc.
Doar micul licurici, a tufelor făclie
Împrăştie în noapte lumina albăstrie,
Aici răşina albă, tămâia bradului
Carpatice arome trimite cerului.

Şi-adesea, către seară, când clopotul se plânge,
Când glasul rugăciunii încet prin văi se stinge,
Călugării din Sihla, bătrânii munţilor
La piatra Teodorei înalţă ruga lor”

(Sihla, N. Beldiceanu)

2007

Un înger prezent printre noi

Dacă nu ar fi plecat Mitropolitul Nestor Vornicescu, grăbit şi nefiresc, ce „cuvânt de folos ne-ar fi dat acum, într-o vreme „a pustiirii Neamului”?

De ce uneori, pleacă dintre noi, oameni ce încă ar mai fi putut fi „străjeri demni” ai Cetății?

De ce nu ştim şi nu învățăm să avem grijă de cărtu- rarii noştri?

La 80 de ani, cît ar fi avut Mitropolitul Nestor Vornicescu, ar fi putu fi un ilustru ÎNVAȚĂTOR, un Mare Patriarh. Prin atitudinea sa voievodală, ar fi ştiut să păstreze credința ortodoxă neîntinată, sfaturile Sfinților Părinți.

Ipotetic punem uneori întrebări şi ne mulțumim cu răspunsuri incerte, consolați de gândul că cel plecat, de undeva dintre nouri veghează şi îndrumă.

Dați-mi voie să las o lacrimă printre pagini scrise, şi o simplă rugăciune pentru MITROPOLITUL NESTOR VORNICESCU.

Nu-l pot uita. Nu-i pot uita chipul de mare voievod.

L-am admirat de departe pe vremea când îl văzusem la Craiova.

Rugăciunea inimii

Privegherea celor ce au rămas candele aprinse pe Ceahlău se face simțită şi în zilele noastre. Vase alese ale Celui de Sus, potire aurite cu tămâie ce ni le dăruiesc în tăcere.

Acestă „luptă" pentru păstrarea simbolurilor creştine, a demonstrat că prin puterea cuvântului, prin adevăr, încălziți de credință, putem fi mai uniți ca niciodată.

Să-l odihnească bunul Dumnezeu pe adormitul preot Calciu, care a plecat în zi de sărbătoare creştinească, într-o zi, când şi noi prin priveghere, i-am fost alături prin rugă şi faptă.

Când trupul şi sufletul se vor întrepătrunde pe scump pământ românesc, cerul se va lumina. Îngerii adormiți se vor trezi o clipă. O toacă va bate pe Rarău pentru priveghere. Forțe nevăzute vor fi acolo şi vor da binecuvântare de la Cel Preaînalt. Nimeni nu-i va putea opri. Nimeni nu va putea să oprească lacrimile ce vor curge ca susur de izvor.

Şi noi, unde vom fi, fiecare vom şopti o rugăciune, o rugăciune a inimii aşa cum poate au spus-o şi cei din lotul „Rugul aprins".

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă".

Doamne, odihneşte-l în grădina ta Doamne, pe adormitul preot Gheorghe Calciu Dumitreasa!

29 noiembrie 2006

Ciprian Zaharia, un ctitor voievodal

„Fii credincios lui Dumnezeu şi Bisericii Sale, cât vei trăi; şi vei avea în viaţa aceasta tot binele, iar în cealaltă vei dobândi cununa de mărire"

(Arhimandrit Ciprian Zaharia)

Una dintre cele mai importante ctitorii muşatine din Moldova este Mănăstirea Bistriţa, situată la 8 km de Piatra-Neamţ cu hramul „Adormirea Maicii Domnului".

Un loc care vorbeşte de la sine despre istoria neamului, având un trecut spiritual şi cultural incontestabil.

După tradiţie primul ctitor este considerat a fi Petru I Muşat (1375–1391), dar adevăratul ctitor al Mănăstirii Bistriţa este voivodul Alexandru cel Bun al Moldovei (1400–1432).

Icoana Sfintei Ana, dăruită de Alexandru cel Bun, prezentă şi acum în mănăstire, are o importanţă deosebită din punct de vedere artistic, istoric şi spiritual.

Sfântul Voievod Ştefan cel Mare, Petru Rareş, Alexandru Lăpuşneanu şi-au înscris numele în rândul ctitorilor prin daniile făcute.

În perioada când Mănăstirea Bistriţa s-a aflat sub administraţia bisericii Sfântului Mormânt din Ierusalim, numeroase odoare, manuscrise au fost înstrăinate.

Răscoala eteristă din 1821 a afectat mănăstirea, fiind devastate mormintele ctitorilor şi pierzându-se din nou obiecte preţioase.

În perioada primului război mondial, mănăstirea a adăpostit răniţi, copii orfani care au fost crescuţi şi educaţi sub zidurile sale.

Un document de mare preţ scris în limba slavonă se regăseşte şi acum la Mănăstirea Bistriţa, *Pomelnicul Mănăstirii Bistriţa* din anul 1407, un document de referinţă privind trecutul medieval al Moldovei.

Începând din anul 1967 şi mai ales sub stăreţia *Arhimandritului Ciprian Zaharia*, Mănăstirea Bistriţa dintr-o ruină a devenit astăzi un lăcaş al frumuseţii şi al istoriei Neamului Românesc.

S-a consolidat turnul de intrare a lui Petru Rareş şi turnul-clopotniţă al Sf. Voievod Ştefan cel Mare, zidul de incintă, biserica voievodală, Casa Domnească, Şcoala Domnească, chiliile călugărilor.

Ciprian Zaharia intrase în rândul monahilor când avea 18 ani, a fost „salvat ca prin minune de Patriarhul Justinian de avatarurile Decretului din 1959". A fost adus în 1979 la Mănăstirea Bistriţa, de vrednicul de pomenire *Părintele nostru Teoctist*, având*, cea mai lungă stăreţie din veacul al XX-lea,* în care, îşi desăvârşise „lucrarea". A reuşit

să reînvie tradiția monastică, oficiind prima călugarie dupa 30 de ani de interdicție, şi anume cea a actualului arhiereu vicar al Episcopiei Romanului, P.S. Ioachim Băcăuanul. A fost şi un harnic restaurator al ctitoriei lui Alexandru cel Bun, la finalizarea lucrărilor primind şi rangul de arhimandrit.

Părintele Iustin Pârvu, ca şi alți mulți părinți ce au făcut mulți ani de puşcărie politică, şi-au găsit adăpost la Mănăstirea Bistrița, sub oblăduirea părintelui stareț, arhimandrit Ciprian Zaharia.

După 1990, în cimitirul Mănăstirii Bistrița a construit o biserică din lemn în stil tradițional şi a inițiat înființarea unor schituri noi. O prezență benefică acestui colț de rai, pentru care s-a străduit şi a păstorit 26 de ani ca stareț.

Deținuse şi funcția de exarh al mănăstirilor din Neamț, în perioada când mănăstirile aveau nevoie de oameni destoinici. Tot el a ajutat la redeschiderea unor vechi mănăstiri. A rămas şi în amintirea scriitorilor care i-au închinat câteva pagini sau rânduri, între ei amintindu-l pe poetul Ioan Alexandru care i-a dedicat câteva poezii. În ultimii ani ai vieții a fost încercat de o boală grea, pregătindu-se astfel de întâlnirea cu Împăratul cel fără de moarte.

Dintr-un loc răvăşit de vremuri, Arhimandritul Ciprian Zaharia a reuşit să ridice mănăstirea maiestuos. Şi-a dedicat întreaga viață acestui loc încărcat de istorie şi evlavie ortodoxă. A făcut ca Mănăstirea Bistrița să-şi păstreze comoara cea mai de preț a Ortodoxiei, credința statornică, tradiția patristică filocalică şi rugăciunea neîntreruptă, dăruindu-ne prin hărnicie şi jertfă, valori de patrimoniu, „oglinzi ale împărăției cerurilor".

Mănăstirea Bistrița, aşa cum arată ea astăzi, o creație a starețului Arhimandrit Ciprian Zaharia.

Lăcaş luminat, unde florile şi verdele vieții mai păstrează amintirea înțeleptului stareț.

În data de 26 decembrie 2007, la ZI MARE, Ieromanahul CIPRIAN ZAHARIA plecase printre îngeri. Se pregătise pentru marea „plecare". Îşi pregătise singur „locul". Vrednicul de pomenire Părintele nostru Teoctist, îl aştepta…

Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist, era legat de acest loc amintindu-şi „cu dragoste şi plăcere" de locurile unde a îmbrăcat prima data haina de călugăr în 1935, unde a primit numele de Teoctist. Vorbeau săptămânal la telefon. „Plecarea" Patriarhului în lumea veşniciei l-a marcat pe Arhimandridul Ciprian Zaharia.

„Biserica a pierdut un om mare, care a făcut doar bine tuturor. L-am cunoscut încă de pe vremea când era mitropolitul Moldovei şi a venit de multe ori la mănăstirea Bistrița, pentru că se simțea legat de aceste locuri. Ultima dată ne-am întâlnit toamna trecută, la Patriarhie, iar ultimul telefon pe care mi l-a dat a fost în urmă cu o săptămână. Mi-a spus despre problemele lui cu nişte ierarhi", declarase atunci Ciprian Zaharia, fostul stareț al Mănăstirii Bistrița.

Arhimandritul Ciprian Zaharia, aparținând unei mari generații de duhovnici şi stareți, se îmbolnăvise încetul cu încetul în urma schimbării sale de la stăreție. Fusese pensionat, deşi îşi propusese să mai facă multe pentru *„locul său*" unde şi-a dedicat anii

în slujba Neamului şi a lui Dumnezeu. O decizie pripită, o decizie care i-a grabit „plecarea" printre Cei Drepți. „Doamne, iartă-i, că nu ştiu ce fac!"

Frumusețea locului şi înnoirile aduse de-a lungul anilor de arhimandritul Ciprian Zaharia au rămas. Dar parcă lipseşte ceva… Acel suflet viu ce anima odată obştea mănăstirii…

S-au schimbat multe în mănăstirile din Moldova…

Am întrebat de locul de veci a bunului stareț. Un monah, cu ochii plini de lacrimi ne-a indicat locul… *„A fost pentru mine tată, părinte, duhovnic, m-a certat, m-a învățat, m-a iubit"*.

A călugărit pe mulți frați, azi unii stareți… dar l-au uitat pe bunul arhimandrit Ciprian Zaharia, un om drept, cu frică de Dumnezeu, care acum şi-a găsit liniştea. Mai oftează în curtea umbrită, după schitul pierdut, după risipirea binelui sădit în curtea plină de flori.

Aprinsem o lumânare, din partea unui vechi prieten. Ardea frumos ca şi cum mi-ar fi multumit…

O floare a ortodoxiei! Arhimandritul CIPRIAN ZAHARIA poate fi trecut în rândul ctitorilor Mănăstirii Bistrița! Un ctitor care a adus lumină pentru Neamul Românesc!

Credincios lui Dumnezeu şi Bisericii Sale cât a trăit, Ciprian Zaharia şi-a *„dobândit cununa de mărire"!*

Dumnezeu să-l odihnească în grădina veşniciei!

Alinător de suflete

„Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”
(Matei 22, 39)

Îl cunoscusem întâmplător. I se dusese vestea prin oraş, prin împrejurimi, pentru blândeţea şi ascultarea domniei sale. Intrând în încăperea sa, mă izbise miros de mir şi tămâie plăcut mirositoare. O linişte şi o pace sacră, un om fără vârstă, mărunt la statură cu ochi pătrunzători şi ageri.

Acesta era Milivoi Stoin, om al bisericii ortodoxe sârbe, Protoiereu stavrofor (preot şi protopop). A sporit în timpul vieţii în post şi rugăciune, în smerenie, ajungând înainte văzător şi făcător de minuni. Prin sfinţenia vieţii lui cunoştea gândurile oamenilor. Era un iscusit părinte duhovnicesc, cu mulţi fii şi fiice. La el se mărturiseau mulţi, alegând locuinţa sa, unde în noapte părintele nu înceta a se ruga.

Ne-am privit pentru o clipă în tăcere. Fiecare din noi încerca, ca prin aerul ce ne despărţea, să găsim o nişă tainică.

Primisem primul surâs, o blândeţe şi o căldură duhovnicească. Cuvintele deveniseră de prisos. Doar noi şi Dumnezeu. Îi cerusem o binecuvântare, o rugăciune, un cuvânt de folos.

Îmi văzuse sufletul. Îngenunchiată, cu sfânta cruce în mână, i-am ascultat rugăciunea. Simţisem căldura, mângâierea, realizasem că mă aflam în faţa unui om deosebit.

Născut în data de 11 martie 1913 la Variaş, într-o familie modestă, fiul lui Jivco Stoin şi al Persidei, născută Rustici, şi-a petrecut copilăria în localitatea Gelu. Parohul local, protoiereul Milan Nicolici, apreciindu-i inteligenţa şi calităţile deosebite, l-a înscris la Gimnaziul său particular, pe care l-a absolvit cu succes în anul 1928. Chemat de convingerile sale creştine, suferind şi fără o bază materială solidă, petrece un an de zile la Sf. Mănăstire Bezdin. Remarcat de starețul Iosif (Protici) şi de monahul Miron (Nenadovici) a fost îndrumat spre Seminarul Teologic din Sremscki Karlovici cu durată de şase ani, absolvindu-l în anul 1936. După absolvirea studiilor a fost hirotonosit de către episcopul Irinej (Ciric), episcop din Bacica şi administrator al Eparhiei de Timişoara. A fost numit preot la Stanciova, unde şi-a îndeplinit cu onoare şi credinţă îndatoririle de slujitor al Domnului şi nu numai atât. S-a implicat în viaţa obştească, s-a dovedit a fi un bun dascăl şi un adevărat patriot, dorind ca această localitate să-şi păstreze identitatea naţională.

În anul 1945 a fost transferat la Pecica, unde prin har şi dăruire, a clădit din nou, o nouă viaţă spirituală prin credinţă şi multă muncă. Pentru meritele sale deosebite a fost distins cu dreptul de a purta ,,brâul roşu" de către episcopul Irinej (Ciric). Până la pensionarea părintelui, în anul 1970, a activat ca preot paroh în localitatea Cenei.

Viaţa i-a dat posibilitatea să aducă multă lumină în jurul domniei sale prin gesturi umane, prin fapte eroice în perioade de criză, ca urmare a primit şi alte onoruri şi distincţii deosebite. Astfel, în anul 1970 la Vârşeţ, episcopul Visarion (Kostic), episcop al Banatului şi administrator al Eparhiei de Timişoara, l-a hirotonisit la rang de protoiereu cu drept de purtare a nabedreniţei, iar în anul 1989, la propunnerea episcopului Sava (Vukovic), episcop de Sumadija şi administrator al Eparhiei de Timişoara, Sfântul Sinod Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Sârbe, i-a fost acordată cea mai mare distincţie pentru preoţii mireni ,,dreptul de a purta crucea pe piept". Această distincţie i-a fost înmânată în Stara Pazova de către episcopul Vasilije (Vlădic), episcop de Srem.

Pierderea unicului fiu, Alexandru, student al Facultăţii de Drept din Cluj, urmată de decesul soţiei sale, l-au îndurerat şi a continuat ca prin rugăciunile sale să ceară iertare şi să se apropie şi mai mult de divinitate, dorind să aducă linişte atât în casele românilor cât şi în casele sârbilor.

„De la pierderea fiului — au trecut deja patruzeci de ani — viaţa mea a devenit o rugăciune neîncetată pentru toţi cei care s-au adresat pentru ajutor".

În urma unei morţi clinice, revenindu-şi, Dumnezeu l-a lăsat printre noi pentru a se ruga mai arzător pentru omenire. La vârsta sa înaintată, încă facea rugăciuni acasă. Înconjurat de medici români, era mereu sub observaţie.

„De când sunt neputincios, mă rog în apartamentul meu, loc în care sunt şi vizitat de cei care au nevoie de rugăciune. Printre aceştia se numără începând de la judecători, avocaţi, medici, până la ţărani simpli şi oameni fără loc de muncă, pentru că în faţa lui Dumnezeu suntem cu toţii egali. Şi vin, şi revin".

Fusese acuzat de confraţii săi — *inexplicabilă atitudine* faţă de un om care la cei 92 de ani, mai avea putere să scrie şi să îndrume creştineşte pe cei împovăraţi de griji. Nu o face pentru câştig material, altruismul şi singurătatea, iubirea faţă de semeni şi de ţară l-au menţinut plin de vigoare şi Dumnezeu îi sporea puterea. Era căutat de pretutindeni, înzestrat cu mult har, în miez de noapte citea din cărţile sfinte şi se ruga pentru cei năpăstuiţi. Preotului Milivoi nu era nevoie să-i spui prea multe. Dotat cu o psihologie nativă îţi citea chipul şi sufletul. A fost înconjurat cu multă dragoste şi s-a considerat un om bogat având foarte mulţi prieteni din medii sociale diferite în ţară şi în străinătate. Este omul de la care ai avut ce învăţa zilnic câte ceva. Nu-i plăcea singurătatea şi tânjea după colegii pe care îi respecta şi îi stima. Aceştia uitau şi-n zile de sărbătoare creştinească, de preotul Milivoi, fie că era Craciun, Paşti.

Uneori îl găseam trist, cu teama de a nu fi dat afară din locuinţă…Mereu hăituit…

Avea o voce de aur şi mulţi tineri preoţi ar fi putut învăţa din cântecele vechi biseiceşti.

Înainte de a pleca la Domnul, fusese plecat în Italia unde a fost primit conform rangului său.

Când vom învăța să ne prețuim valorile? Pentru cei care l-au cunoscut cu adevărat, părintele a fost înger cu aripi tămăduitoare. Rugându-se pentru omenire, pentru semeni, îşi clădea zilnic templul iubirii, dăruind… Picioarele bolnave nu-l mai ajutau. Suferința şi-o ascundea cu stoicism dar, din când în când, puteai zări strălucind o lacrimă ca o bobiță de aur. Ai fi vrut să o prind, dar ea se rostogolea spre un pocal tainic. Uneori amărăciunea i se citea pe chip, dar rugăciunile îl întăreau, sfidând indiferența şi răutatea din jur, avându-L pe Dumnezeu alături, nu se temea…

Aceşti ,,indiferenți" au oare conştiința curată? Ce vor face dânşii la 93 de ani?

Preotul Milivoi rămâne prin harul şi omenia sa un truditor al bisericii ortodoxe. În 2002 îi apăruse o carte religioasă, intitulată *Părintele predică!*. La început apăruse în limba sârbă, dar prin intermediul prietenilor a fost tradusă şi în limba română. *,,În această carte se găseşte un mănunchi de predici…"* se destăiniuie părintele. Eu aş spune, un snop de grîu cu boabe de aur. Şi tot părintele Milivoi mai adaugă în cartea sa ,,*Oricât m-aş strădui să aleg ceea ce i-ar fi spre învățătură cititorului din ziua de azi, trebuie avut în vedere că aceste predici nu au fost compuse şi rostite de un înger, ci de un rob păcătos, şi deci îi rog pe toți cei care ar observa vreo greşeală să o corecteze, dat fiind că ea mi s-a strecurat nu din rea intenție, ci urmare a slăbiciunii umane*". Lansarea cărții a fost sublimă deşi până la aparția ei a întâmpinat multe greutăți. Nimeni însă nu-l putea opri de a a scrie, de a călătorii şi de a ajuta bisericile sărace. Nimeni nu-i putea lua IUBIREA pe care cu generozitate ne-o dăruia. Citându-l pe scriitorul nostru Milivoi ,,Când Dumnezeu în Sfânta Scriptură a spus *„Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți"* (Matei 22, 39) a dat lege să iubim orice om, pe prieteni şi pe duşmani. Şi ne confirmă din acest lucru, când, contrazicându-se cu fariseii, dacă este voie de vindecat sâmbăta (Luca 14, 5), ne învață: *„Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fântână, nu-l va scoate îndată în ziua sâmbetei"*. Însuşi Domnul Iisus Hristos, când îl chinuiau, s-a rugat la Dumnezeu pentru duşmanii spunând „*Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac"*.

Dacă ar fi putut fi înțeles, de cei care nu au dorit să înțeleagă, nu ar fi plecat în lumea de veci singur şi trist…

În 2005 apăruse în limba română *Părinte, nu înceta să predici*.

Religia noastră ortodoxă trebuie apărată. Doar credința noastră strămoşească, comoară de mare preț, ne poate salva. Îmi doresc să fim mai buni, mai iertători, trăind în locuri binecuvântate. Noi singuri, cu fața spre Dumnezeu, trebuie sa deschidem calea, calea spre mântuire.

M-am simțit bine în preajma părintelui, simțindu-mi cuvântul şi sufletul mai liniştit într-o lume în care respectul față de semeni se clatină.

Iată ce scria în ultima sa carte:

„În nopțile cât sunt ele de lungi meditez şi îmi număr zilele şi păcatele, şi ştiu, în curând voi răspunde pentru tot ceea ce am făcut şi pentru tot ce n-am făcut. Dumnezeu mi-a dăruit o viață lungă, dar prin aceasta m-a şi obligat să lucrez timp mai îndelungat. Chemarea de preot nu se limitează doar la timpul cât este preotul în funcție la vreo parohie, preoția este o mare nevoință, pe care omul trebuie să o ducă până la moarte, şi chiar şi prohodul, slujba de înmormântare, îi va fi deosebit. Mare este demnitatea preoției, dar mare este şi îndatorirea.

De aceea, tot mai mult şi mai des mă gândesc la sfârşitul meu şi îl rog pe Dumnezeu ca sfârşitul meu să fie creştinesc, aşa cum am rostit de atâtea ori în ectenii: —

fără durere, neînfrânat, în pace, şi răspuns bun să dau la înfricoşătoarea judecată a lui Hristos".

Dumnezeu să-l odihnească în grădina Sa. Dumnezeu să-i ierte pe cei ce au uitat de „demnitatea preoției".

Preotul MILIVOI STOIN, care s-a stins în data de 8 noiembrie 2005, va rămâne un simbol al crestinismului ortodox. Înmormântat în Cimitirul eroilor din Timişoara şi-a găsit linistea alături de fiul şi soția sa.

Uneori mai trec sa schimb o vorbă tăinuită…
Flori, lumânări ce ard, acelaşi miros de mir şi tămâie…
Semn, ca încă cei care l-au cunoscut, nu l-au uitat.
Dormi liniştit, bunul meu prieten.

8 ianuarie 2007

Gânduri nocturne

Nu pot să dorm. Am rămas frământată între cele două ceruri. Unde sunt intelectualii noştri plini de dârzenie şi curaj? Până când ne vom lăsa manipulaţi şi îndoctrinaţi cu slogane ale momentului? Sunt întrebări fără răspuns, şi acea teamă de a rezista tuturor vânturilor, s-a cuibărit straniu într-o generaţie în care manelele au devenit imn, scriitori ai neamului uitaţi, o istorie trunchiată… Şi totuşi, suntem, treji, gata de a începe o luptă care poate pe unii îi duce la „Locuri rele", pe alţii într-o grotă a Ceahlăului… Să aşteptăm o nouă generaţie, pe care din păcate, învăţământul actual o sărăceşte de cele mai sacre momente de istorie şi tradiţie? Îmi spunea Parintele Adrian, că dacă s-ar face un recensământ al ortodocşilor, acum numărul lor ar fi la jumătate. Oare ce înseamnă reunificarea religiilor? Vom avea un mare creator, vom uita de Maica Domnului, vom uita de Sfinţii părinţi? Nu ne vom mai închina la icoanele noastre? Cine doreşte ca lăcaşurile noastre de cult să fie doar obiective turistice şi nu locuri de reculegere? Credinţa noastră ortodoxă nu se negociază. Cei ce renunţă la tradiţia ei vor da seamă în faţa Celui Preaînalt.

„O utopie", cum spunea un Sfânt Părinte! NU SUNTEM SINGURI! Gândirea mea este împărtăşită de mulţi iubitori de neam ce în linişte îşi continuuă „lucrarea" în numele faptei şi a binelui.

Unde ne va duce o Europă Unită, atâta vreme cât noi nu suntem pregătiţi nici să respirăm şi nici să ne înmormântăm morţii? O cacialma a celor care vor să distrugă ce generaţii de oameni bravi au clădit… Făcând parte din acei români care suferă pentru ţara lor, nu am somn când frunza îngălbeneşte, când nucul dă să se usuce, când mamele rămân fără lapte. Doamne, ocroteşte neamul meu, şi am încredere că va veni o zi când ne vom plimba depănând amintiri în „Grădina Maicii Domnului".

Se pare că în urma unei cumpene, văd lucrurile altfel, văd ceea ce alţii refuză să vadă. Nu ştiu dacă este bine sau rău, dar vreau să merg mai departe… Mă obligă cei plecaţi înainte de vreme din cauza cizmelor barbare şi a unei mentalităţi hidoase. Nu am ştiut decât după aşa-zisa revoluţie că cei refugiaţi erau consideraţi duşmani ai Uniunii Sovietice. Au murit prea mulţi şi la Fântâna Albă, şi în temniţe, în Siberia şi Urali, pentru neam şi ţară. Şi noi, cum ne primim martirii, cum ne privesc ei de-acolo de sus, ştiind c-au luptat pentru ca noi, la o roată a norocului, să pierdem tot… uneori, chiar şi bunul simţ…

2006

IV.
SĂRBĂTORI ÎN CLEPSIDRĂ

Toaca Sfintelor Paşti

Mesajele primite la ZI MARE, m-au dus puțin în timp, la ce a fost şi nu aş avea voie să uit.

Sfânta Înviere, Renaşterea noastră a tuturor, ALTFEL, străfulgerați de LUMINA DIVINĂ, într-o permanentă legătură cu natura şi universul ne vor determina a percepe esențialul din lumea tainică a Neamului Românesc. O luptă între „bine" şi „rău", o luptă între „întuneric" şi LUMINĂ.

LUMINA va fi cea care ne va deschide calea spre adevăr şi înțelepciune. Lumina va fi cea care va arde „răul". Ne aşteaptă o lume a mântuirii, prin jertfă, printr-o ardere de tot, spre a tinde spre veşnicie.

Nimic nu este prea puțin şi inutil când dorința unui singur om poate deschide o mică nişă spre lumea nevăzută…

Vor percepe şi alții în timp rostul „cuvântului ziditor" şi „lucrarea" prin care suntem chemați în a ne marca identitatea.

Când eram copil, învățată cu post şi rugăciune, mă bucuram şi de prezența strigătului de „toacă" pe care tata o instala în curte, învățându-ne să vestim ziua cea mare.

Deniile de seară, zile mult aşteptate atât pentru adulți cât şi pentru copii ne purtau în altă lume.

Privegherea lângă mormânt era permanentă. În Săptămâna Mare, sătenii erau îndoliați, trişti. Femei îmbrăcate în negru, cu flori în mână, se adunau în biserică.

Sfânta Înviere, un ADEVĂR, O CALE, O LUMINĂ! Un triumf în fața întunericului…

Prezența la Înviere o mare sărbătoare sufletească. Eram mândră cand îl vedeam pe tata, chemat în Sfântu Altar pentru a tăia anafura pascală.

De la biserică ne întorceam toți cu lumânările aprinse. Mama ne înconjura cu lumânarea aprinsă de trei ori, pentru a fi mereu în lumină, cu bucuria unui început mai curat. Un ritual tainic pe care mama îl foloseşte şi acum.

Acea masă încărcată cu pască, ouă, cozonaci, şi multe bănătăți, ne reunea pe toți în jurul ei, într-o atmosferă de sărbătoare unică.

În prima zi de Paşti, în unele zone cărăşene, erau aduse bucăți de caş şi ouă, prăjitură, vin şi un miel viu, legat cu pangligă roşie. Strigătul mielului în biserică avea o percepție tainică.

După sfințirea celor aduse, erau împărțite acele simboluri minunate tuturor credincioşilor. Mielul era dăruit preotului.

Toți în straie noi, în straie de sărbătoare. Natura la fel. O altă viață, mai curată, o purificare interioară a fiecăruia ce îşi doreşte să-şi găsească drumul.

HRISTOS A INVIAT!

ADEVARAT A-NVIAT!

12 mai 2008

Noaptea sfântă

Copilăria o simțim în noi, indiferent dacă timpul s-a scurs. Clepsidra stingheră oprită pe tejghea printre cărți, reînvie un moment magic al nopții, prin apariția lui „Mos Ajun", urmată de „Moş Crăciun".

Aştepam această noapte, când focurile aprinse în miez de noapte îşi duceau prin colinzi lumina spre cer.

Cine a crescut în credinţă, s-a bucurat întotdeauna de noaptea mirifică a sărbătorilor de iarnă.

Clepsidra, da, se oprise… Era ora când noi, copii şi adulți, ne pregăteam pentru aprinderea focului, ne pregăteam colinzile. În unele sate cărăşene, cu mic, cu mare, clopotul bisericii ne chema spre a aduce laudă Fiului ce se va naşte, spre a priveghea.

În miez de noapte focul aprins, copii ce aveau stele în ochi, părinți smeriți răbdători de a învăța generații, pentru a nu se pierde obiceiul locului.

Un pahar de țuică, o colindă un strigăt de bucurie, un joc frenetic şi tainic în jurul focului ce mereu se înălța. Un ritual vechi, păstrat cu mare grijă de localnici.

Noi copii, aşteptam dimineața, stingerea focului şi îndemnul de a merge din casă în casă cu „straița" la gât după „piţărăi". „Straița" era pregătită din vreme de mămici şi bunici, în stil popular, încrustată meşteşugit cu flori şi modele populare. Fiecare doream să fie cât mai frumoasă, cât mai împodobită.

Şi venind dimineața, dintr-odată se auzeau voci:

Bună ziua lui Ajun!

Clepsidra s-a oprit. Şi acest îndem a rămas fărâmițat în mintea mea nostalgică. Cei mai mici însoșiți de părinți, ceilalți copii ne întreceam de a ne opri la fiecare poartă pentru a ne umple desaga de „piţărăi". „Piţărăul", un colăcel de post — copt în cuptoarele de la țară — în timp luase forma unui biscuite, nuci, mere şi chiar fusese înlocuit c-un păhărel de țuică fiartă, la singurul producător din zonă.

Nu aveam oprelişti. Toți savurăm momentul dimineții de ajun. Nici un copil nu putea fi oprit de la această sărbătoare, indiferent de poziția socială a părintelui.

Fusese bucuria copilăriei. Poate mai este…

În acea noapte, limbi de foc se rostogoleau pe cer. Sacră, lumina se înălța!

Cu focul inimii şi cu smerenie aşteptam *„noaptea cea sfântă"*. Naşterea Mântuitorului nostru!

23 decembrie 2006

În palma vieții

Sunt departe de iureşul oraşului. Doar eu şi gândul de noapte învăluit în nori cenuşii, în tunete şi fulgere misterioase.

Dar, linişte. O mare de linişte. Câte un val mai saltă spre amintiri, spre stele ascunse în înalt de cer.

Casa, o casă boierească, mare, parcă aş pătrunde „pe urma paşilor pierduți", pe marmura albă. Candelabre discrete, draperii în stil oriental, cu ciucuri, mătăsoase, grele, parcă desprinse dintr-o carte citită recent.

Pereții îți încălzesc ochii cu picturi, catedrala tronează într-un mirific peisaj de iarnă.

Nuanța de verde şi maro cald, crează o stare ciudată. O trecere de la „trezire" în stil mistic spre lumină.

Totul poate deveni poezie. Sau poate o poveste privind prin geam, porumbeii albi ce zburdă în semn de pace.

Aş fi dorit pentru o clipă prezența tatei…

Doar o pălărie aşezată pe o etajeră îl face prezent… Pălăria tatei… păstrată cu sfințenie…

Se mişcă legănat în mâna ei, ca firul de lucernă în bataia cosei lui tata…

Ne privim amândouă cu ochii înlăcrimați.

Îmi este dor de tata, ne este dor…

În palma vieții, tata, din lumea lui, şi-a lăsat rugăciunea pentru fetele sale, pentru nepoți…

Atticea mă priveşte zâmbind… „Nana… Nana… cucu-bau…."

Pentru o clipă revin în lumea reală. Îi privesc chipul de înger şi o ridic în brațe dragăstos. Râde şi fuge să se ascundă în lumea copilăriei. Îmi este dragă fetița…

Revin şi îmi privesc visul. Umbre dansează în juru-mi…

Poate mi-aş fi dorit ca o bunică nobilă, să-mi arate „piatra prețioasă", cea sacră. Sau, să o privesc pe furiş cum ştie să țină în palmele albe, VIAȚA.

Acest sentiment l-am avut prima oară când îmi vizitasem sora.

Şi, Doamne, această linişte, pare luminată de toate gândurile bune, privind-o c-un surâs pe micuța Atticea cuibărită în sufletul meu…

Adnotări biblio-bibliografice

- *Părintele Iustin Pârvu şi bogăția unei vieți dăruită lui Hristos*, vol. 1–2.
- Vasile Plăvan, *Boabe de lacrimi.*
- Petru Ciobanu, *Cupca, un sat din Bucovina*.
- „Glasul Bucovinei”, nr. 4949 din 21.11.1936.
- „Glasul Bucovinei”, nr. 5535 din 26.01.1939.
- Ziarul „Suceava”, nr. 20, din 27.01.1939, din Cernăuți.
- Din caietul Ing. P. Ciobanu, după colecția „Glasul Bucovinei” Nr. 5536 din 27.01.1939 de la Biblioteca Academiei, Bucureşti.

CUPRINS

PREFAȚĂ

I. SPIRITUL LOCULUI
Mărturie
Boabe de lacrimi
O restituire târzie (Vasile Plăvan) (I)
„La mormântul unui camarad (Vasile Plăvan)”(II)
„Idealistul Vasile Plăvan” (III)
„Înmormântarea regretatului ziarist Vasile Plăvan” (IV)
Puterea cuvântului
Cupca, satul amintirilor
Maria…
Căruța cu destine
Chemări tainice
La poalele Ceahlăului
Petru Ciobanu, un ambasador bucovinean
Un preot de țară, cu inimă de vers

II. ROMÂNIA TAINICĂ
Argument
Identitate şi valoare
Epistolă
Cu țara în suflet
Clipa sacră, în loc sacru
Piatra nestemată a Moldovei
Metania Cuviosului Peon Sihastrul
Spre rădăcini spirituale
Insomnii cu întrebări…

III. FEȚE DUHOVNICEŞTI
Veşnicia ascunsă într-o clipă
Asteptând eternitatea…
Om şi icoană
Iustin Pârvu, dăruitor de har
Am pierdut un mare Părinte
Remember
Aleasa floare duhovnicească a Moldovei
Un înger prezent printre noi
Rugăciunea inimii

Ciprian Zaharia, un ctitor voievodal
Alinător de suflete
Gânduri nocturne

IV. SĂRBĂTORI ÎN CLEPSIDRĂ

Toaca Sfintelor Paşti
Noaptea sfântă
În palma vieții

Adnotări biblio-bibliografice

De aceeaşi autoare:

Paradox sentimental, Timişoara, Editura Augusta, 1998
Gânduri nocturne, Timişoara, Editura Augusta, 1999
Lumini şi umbre, Timişoara, Editura Augusta, 2001
Nevoia de a sfida tăcerea, Timişoara, Editura Augusta, 2002
Lacrima iubirii, însoţită de un CD cu versuri recitate de George Balica pe muzica compozitorului Gheorghe Iovu, 2003
Ultimul strigăt, Timişoara, Editura Eubeea, 2006
Şoapte gândite, 2006.